

A Polgármester 7/2020. (III. 31.) sz. polgármesteri határozatának melléklete

MEZŐKOVÁCSHÁZA VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

Gazdasági Programja

az Önkormányzat 2020-tól 2024-ig terjedő időszakára

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	
1. Általános megállapítások	4
2. Illeszkedés meglévő tervekhez	4
II. TELEPÜLÉSTÖRTÉNET	5
III. HELYZETELEMZÉS	
1. A település földrajzi elhelyezkedése, adottsága	6
2. Demográfiai jellemzők	8
3. Infrastruktúra helyzete	
3.1. Közúti kapcsolatok	9
3.2. Víz-, szennyvíz-, gázhálózat, vízrendezés, elektromosenergia-ellátás, hírközlés	11
3.3. Földgázellátás	12
3.4. Villamosenergia-ellátás	12
3.5. Hírközlés	13
4. Mezőgazdasági tevékenység, vállalkozások	14
4.a) Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság.....	15
5. Az önkormányzat által ellátott feladatok és működtetett intézmények, humán erőforrások alakulása	
5.a. Köznevelés	15
5.b. Egészségügyi ellátás	17
5.c. Szociális ellátás	19
5.d. Kulturális ellátás	20
5.e. Sport feladatok	24
5.f. Foglalkoztatás, munkanélküliség	26
5.g. Helyi adók	26
5.h. Lakásgazdálkodás.....	27
5.i. Informatika	28
6. Környezeti állapot	
6.1. Levegőtisztaság-védelem	29
6.2. Zaj- és rezgésvédelem	30
6.3. Hulladékok kezelése	31
6.4. Vízvédelmi szempontok	32
7. A település hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere	33
8. A település jelenlegi állapotában meglévő gyenge és erős pontok (SWOT analízis)	34
IV. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ	
1. Településfejlesztési politika, alapelvek	35

2. Városfejlesztés- és üzemeltetés, városrendezés, gazdaságfejlesztés	
2.1. Lakóterületek fejlesztése területén.....	36
2.2. Intézményhálózat fejlesztése területén.....	36
2.3. Gazdasági területek fejlesztésével kapcsolatban.....	37
2.4. Értékvédelem területén.....	38
2.5. Közlekedés-fejlesztéssel kapcsolatban.....	38
2.6. Közműellátás, illetve egyéb infrastruktúra fejlesztése területén.	40
2.7. Turisztika fejlesztése területén.....	40
3. Környezet- és tájvédelem területén	
3.1 Tájfejlesztés, tájrendezés területén.....	41
3.2 Zöldterület-fejlesztéssel kapcsolatban.....	42
4. Informatika, e-közigazgatás területén.....	42
5. Köznevelés, közművelődés, sport	
5.1 Nevelési-oktatási infrastruktúra fejlesztése területén.....	42
5.2 Közművelődési infrastruktúra fejlesztés területén.....	42
5.3 Szabadidősport, rekreáció infrastruktúra fejlesztés területén.....	43
5.4.Meglévő intézménystruktúra átalakításával, kihasználtság javításával kapcsolatban.....	43
5.5. Gyermekjóléti ellátás területén.....	43
6. Szociális ellátás területén	43
6.1 Támogató Szolgálat	44
6.2 Idősek Klubja	44
6.3 Család és Gyermekjóléti Szolgálat	44
6.4 Család és Gyermekjóléti Központ	44
6.5 Humán Szolgáltató Központ tervezett fejlesztései	44
7. Egészségügyi alapellátás területén.....	45
8. Adózás	46
8.1. Építményadó.....	46
8.2. Helyi iparüzési adó.....	46
8.3. Idegenforgalmi adó	46
8.4. Gépjárműadó.....	46
8.5. Általános fejlesztési célok.....	47
8.6. Települési adó	47
9. Vagyongazdálkodás	47
10. Befektetéstámogatási politika célkitűzései	48
11. Településüzemeltetési politika célkitűzései	48
12. Fejlesztések ütemezése	49
V. ÖSSZEGZÉS	51
Melléklet – Fejlesztési tervek és becsült forrásigények.....	52

I. BEVEZETŐ

1. Általános megállapítások

Mezőkovácsháza klasszikus gazdaságföldrajzi adottsága, elérhetősége, a közigazgatás kistérségi szintű szolgáltatása, mint a tudás és az innováció alapja fontos gazdasági-kulturális versenytényezőt jelent kistérségünkben.

Mezőkovácsháza Város középtávú (2019-2023) gazdasági programja legfontosabb feladata, hogy összegezze, rendszerezze, és láttassa mindazokat a törekvéseket, célokat és eszközöket, melyek Mezőkovácsháza Város Képviselő-testülete szándéka alapján a város és lakói jobb életminőségét szolgálják – a fenti időszakban, de azon túlmutatóan is.

Miután az adott térségben, településen élők jövőjét, jólétét számos, a helyi döntéshozók akaratán kívülálló tényező is befolyásolja, jelen dokumentum azokra az elemekre koncentrál, amelyekre az önkormányzatnak hatása van a gazdaságfejlesztés, a humán erőforrás fejlesztés, az energiatudatosság, az önellátás, az értékteremtés, a fenntarthatóság, a célszerűség és a környezetminőség javítása terén, jelentős külső forrás elnyerését feltételezve.

A program hosszú távú célja az életminőség javítása, amely a helyi kis-és közép, valamint magán gazdaságok versenyképességének fokozásával, a helyi foglalkoztatási szint emelésével, illetve a nem anyagi jellegű életfeltételek javításával érhető el. Ugyanakkor fontos célkitűzés a városmarketing szerepének növelése.

A helyi gazdaság versenyképességének befolyásolására az önkormányzat sajátos és az estek döntő többségében közvetett eszközökkel tud hatást gyakorolni. Ilyen eszköz az infrastruktúra fejlesztése, a helyi adórendszerben korlátozottan megjeleníthető preferenciák alkalmazása, a befektetések elvi lehetőségeinek megteremtése, esetleges kedvezmények biztosítása.

A gazdasági program az önkormányzat részére meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

2. Illeszkedés meglévő tervekhez

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata a város településfejlesztési koncepciójának 2004-es felülvizsgálatakor fejlesztéseket határozott meg, amelyek egyrészt alapját képezik a 2004. évben elfogadott településrendezési terveknek, másrészt irányt szabnak a városfejlesztési feladatoknak. A település rendezési tervét a 46/2004. (XII. 31.) ÖR. számú rendeletével fogadta el az önkormányzat. Törvényi előírás miatt ez évben meg kell kezdenünk a város új rendezési tervének előkészítését. Ennek első lépése, hogy városfejlesztési stratégiát kell alkotni, melynek egyik alapja lehet az öt éves gazdasági program is.

Jelen gazdasági program a fejlesztési koncepcióhoz és rendezési tervhez igazodóan, az előző 5 éves program megvalósulásának értékelésével együtt határozza meg a 2019-2024. közötti időszak fejlesztési céljait. Ezen kívül az önkormányzat egyéb programjaihoz is igazodnak a gazdasági program elképzelései. Ezek különösen a Települési, illetve a Kistérségi Környezetvédelmi Program, a Sportkoncepció, a Kulturális Koncepció, a Közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat működtetési- és fejlesztési terv, és Szociális Szolgáltatásszervezési Program és a 2015-ben elkészült, majd 2017-ben felülvizsgált Integrált Településfejlesztési Stratégia.

A 2014-ben közzétett Széchenyi 2020 programban elnyert projektjeink mind az előkészítés és a megvalósulás szakaszába léptek.

Jelenleg nem ismert az új uniós ciklushoz kapcsolódó fejlesztési lehetőségek köre. Szintén nem ismertek még a Modern Kisváros program lényeges elemei, de ezek előkészítése megkezdődött az önkormányzati szövetségek bevonásával.

Mindezekből adódik, hogy a támogatási lehetőségek ismerete nélkül, a tényleges fejlesztési igények fogalmazhatók meg gazdasági programunkban. A program elfogadását követően pedig mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy uniós vagy hazai források kerüljenek biztosításra azok megvalósítására.

Az előző ciklus programjaihoz való igazodás biztosítja a fejlesztések folyamatosságát, ciklusokon való átvételést, az önkormányzat szándékainak töretlen megvalósulását.

II. TELEPÜLÉSTÖRTÉNET

A település történelmi múltja a VII. századi avar korig nyúlik vissza az 1938. évi ásatásai alapján tudható, hogy a Száraz-ér jobb partján már a XI. században felépült a templom. A város neve a hagyomány szerint Hunyadi János fegyverkovácsaitól származik. A település másik néveredet története a török harcok utáni elnéptelenedő korból való. Eszerint, ezen a pusztán vezetett keresztül az az út, melyen az Erdélyen túli részeken tartott szarvasmarhákat hajtották a bécsi vásárookra eladni. Az út mellett egy élelmes kovácmester házat épített, a kovácsok mesterségük mellett emberek és állatok gyógyításával is foglalkoztak. Csakhamar kialakult a marhahajtók között az a szokás, hogy annak a kovácsnak a házánál pihentek meg, aki az út mellett a mezőn építkezett. A hosszú évtizedek alatt kialakult település ennek következményeként kapta a Kovácsháza nevet.

A XV. század második felében, 1463-ban Mátyás királytól mezővárosi rangot kapott az akkorra újra benépesült település. A virágzó mezőváros 1552-ben a török elleni harcok időszakában ismét pusztulásnak indult, 1567-ben és 1579-ben mint szultáni házbirtoknak még voltak adófizető magyar juhsgazda lakosai. A török kiűzése után 1596-ban a tatár hadjárat során végleg elpusztult a középkori település s pusztává vált. A XVII. század első felében az erdélyi fejedelmek a borosjenői várhoz csatolták.

A török kiverése után kincstári tulajdonba került Kovácsházi-pusztta a három későbbi község együttes területét jelentette. A kincstártól, - a korra jellemző szabályok szerint – különböző bérlők vették ki bérbé a pusztát.

Az Arad megyei gazdag Bibics családtól 1773-ban a galántai gróf Fekete família vette meg, és 1835-ben került vissza a kincstár kezébe. A neves és gazdag család a pusztát örmény bérlőknek adta ki, akik már 1806-tól dohánykertészek letelepítésével próbálkoztak. A Bittó nevezetű család – a pusztta főbérlőjeként – 1814-ben az akkori Észak-Magyarországról származó magyar és szlovák telepesekkel népesítette be Kovácsházát mint szerződéses dohánykertész telepítvényt. Ez az újratelepítés képezi a mai Mezőkovácsháza alapjait, az első lakosok magyar és szlovák katolikusok voltak, Reformátuskovács háza népe pedig kálvinista. A mezőgazdasági termelés mellett a lakosság főként a jól jövedelmező fuvarozással foglalkozott. Ezen kívül nagyállattartása volt még jelentős, kiváltképp a juhtenyésztés. Az 1860-70-es évekre – a népességben számottevően gyarapodott a település – a környék közlekedési és kereskedelmi központjává vált.

A dohánytermesztésben jeleskedő Kovácsházák lakosai már az 1830-as évektől felhasználták a fekvésük adta lehetőséget és az ősi aradi úton Pestig, Nagyszebenig, Fiuméig vállaltak távolsági fuvarozást, Bécsig vagy tovább pedig marhahajtást. Ez a hagyomány a vasutak kiépítéséig élt.

Amikor a kincstári földek megvásárolhatóak lettek, több középirtok alakult ki a határban. A dohánytermesztés egészen a második világháborúig számottevő maradt, a századfordulótól a seprőcirok honosodott meg, a két háború között már országosan meghatározó arányban. A cirokkereskedelem fő helye Mezőkovácsháza lett.

1872-től a szolgabírószékhely szerepét töltötte be a település. Fejlődése során jellegzetes agrárploretár községgé lett. Ebben az időszakban Csanád vármegyén belül járási székhelyként működött. A község fejlődésének jelentős állomása volt az 1883-as év; ekkor készült el az Arad-Csanádi vasútvonal, s ez Mezőkovácsházát is bekapcsolta az országos közlekedés vérkeringésébe. Forgalmas úttállomásként tartották nyilván az Orosháza-Arad útvonalon, sőt – mivel akkoriban a Szárazér még dereglyékkel hajózható volt – hajóval akár Hódmezővásárhelyig vagy Szegedig is el lehetett jutni innen.

Mezőkovácsháza 1950-től kezdődően tartozik Békés megyéhez. Az 1960-as években elindított fejlesztésének elsősorban az állami és megyei településpolitika támogatása volt az alapja.

A vasútvonallal két sakktáblás részre tagolt, lélekszámához képest (a kiterjedt háztelkek miatt) nagy területtel rendelkező város eredetileg két önálló, de fokozatosan összeépült település volt: a vasúttól nyugatra eső Reformátuskovácsháza 1969 nyarán egyesült Mezőkovácsházával. Az 1945 és 1970 közötti mérsékelt fejlődési periódust követően, 1971-től a község fokozott mértékben fejlődött. 1971-től kezdve a település dinamikusabban fejlődött, komoly beruházásokra került sor. A járások megszűnéséig, vagyis 1984-ig, Békés megye déli területének mezőgazdasági, kereskedelmi, oktatási, kulturális és igazgatási központja volt. Városi rangot 1986-ban kapott.

III. HELYZETELEMZÉS

1. A település földrajzi elhelyezkedése, adottsága

Mezőkovácsháza az Alföld délkeleti részén, a Csanádi-hát É-i peremén fekszik. A kedvező természeti adottságai – elsősorban talaj- és éghajlati adottságai – a mezőgazdaság számára nyújtanak tényeresi lehetőséget. Mezőkovácsháza természetföldrajzi szempontból az Alföld nagytájon belül a Körös-Maros köze középtáj Csanádi-hát kistájának határán helyezkedik el. Területe az alacsony ármentes síkságok *domborzattípusba* sorolható, a Maros hordalékkúp Magyarországra eső részének központi zónájához tartozik.

Napjainkban a rét és legelő szinte teljesen eltűnt a közigazgatási területről, csak a vízfolyások, útszélek, vasút mentén, csatornapartokon fordul elő. A mezőgazdasági területnek pedig több mint 98 %-át a szántóterület foglalja el a.

Mezőkovácsháza határában, napjainkban is *mezőgazdasági területek* uralják a tájat. A táj hasznosítását elsősorban a talajtani, éghajlati, vízföldrajzi adottságok határozzák meg, e paraméterek igen jó adottságként szolgálnak a mezőgazdasági termelés számára, a szántóterületek átlagos aranykorona-értéke hektáronként 37,5 AK.

A mezőgazdasági területek túlnyomó része (98 %-a) *szántó*, melyet a majorok és tanyák környékén lévő kisebb-nagyobb erdőfoltok, a dűlőutak, vízfolyások mentén lévő erdősávok, ill. a vízfolyások nedves élőhelyei tarkítanak.

A térségre jellemző meleg, száraz éghajlat elsősorban a szárazságtűrő kultúráknak kedvez.

Mezőkovácsháza szántóterületein is túlnyomórészt melegigényes, szárazságtűrő növényeket, búzát, kukoricát, napraforgót termesztnek, igényesebb növények termesztésére elsősorban öntözés mellett nyílik lehetőség. A település közigazgatási területének K-i részén, a Szombathelyi elnevezésű tájegységben LINEAR rendszerű öntözőhálózat biztosítja az öntözéses gazdálkodás feltételeit. Az állattenyésztésben vezető ágazat a szarvasmarha, a sertés és a baromfifélék tenyésztése viszont jelentősen visszaesett.

Mezőkovácsháza külterületén az *erdőterületek* aránya igen csekély (2000. évi adat szerint a külterületnek 1,8%-a), mindössze néhány erdőfolt, dűlőutat, vízfolyást kísérő erdősáv, fasor képviseli az erdőterületeket. A legnagyobb egyben lévő egység a belterületet D-i irányból övező parkerdő, mely beállt, 15-20 év körüli állományával kiemelkedően jó adottság, alkotó fajai: juhar, tölgy, nyár, akác, kőris, melyekből a külterületi részen uralkodó faj a tölgy és a nyár. A meglévő erdők, erdőfoltok legtöbbször elsősorban esztétikai (tájképi érték fokozása), klímajavító (páratartalom növelése, nedvesség megtartása) és mezővédő (defláció elleni védelem) szerepe van, de néhány erdőfolt, mint pl. a vízfolyások menti erdők, ill. a települést D-i irányból övező parkerdő természetvédelmi szempontból is jelentős (potenciális természeti területek). A külterületi erdők, erdősávok fő alkotó fajai – a parkerdő kivételével – az akác és a nyár.

Terület-felhasználási kategória szerint a *vízgazdálkodási területekhez* tartoznak a település közigazgatási területén lévő *vízfolyások*, csatornák, ill. állóvizek.

A vízfolyások közül legjelentősebbek a Királyhegyesi-Száraz-ér és a Kutaséri-csatorna. A vízfolyások csak tavasszal áradnak meg jobban, az év többi szakában alig, vagy egyáltalán nincs vizük. A vízfolyások váltakozó vízállása, a folyamatos vízmozgás következtében a vízfolyások medrében, ill. parti sávjában értékes természet közeli növényzet, nádas, zsombékos, magas-sásos társulások, gyepterületek alakultak ki. A vízfolyások a térség ökológiai hálózatának fontos részei, összekötő elemek. A legjelentősebb vízfolyás (Királyhegyesi-Száraz-ér) a Körös-Maros NPI által potenciális természeti területként nyilvántartott terület, ill. folytonos ökológiai folyosó.

A közigazgatási terület egyetlen *álló vize* az egykori homokbánya megmaradt anyagnyerőhelye, melyet horgásztóként hasznosítanak. A területen bányászati tevékenység nem folyik, a parton pihenőhelyeket alakítottak ki, illetve parkosítottak; itt lévő növények: nyár, akác, juhar, nyír, spirálfűz és keskenylevelű ezüstfa.

Területünk *éghajlata* mérsékelt meleg - mérsékelt száraz, de már közel fekszik a meleg - mérsékelt száraz területekhez. A napsütéses órák évi összege kevéssel meghaladja a 2000 órát, az évi középhőmérséklet 10,6 °C. Évente 600 mm csapadék hull, a vegetációs időszakban átlag kb. 350 mm. A leggyakoribb szélirány az É-i, de elég nagy a D-i és a DK-i szél gyakorisága, az átlagos szélesség 2,5 - 3,0 m/s között alakul. A terület szélérózióknak közepesen kitéve.

A talajvíz 2-4 m körüli mélységben található, mennyisége a felszín hordalékkúp jellege miatt tetemes. A rétegvíz mennyiségét átlagban valamivel 1 l/s.km² alá becsülik. Mezőkovácsházán 73 °C melegvízű fúrás táplálja a fürdőt.

A vizsgált terület *növényföldrajzi* szempontból a Tiszántúli flórajárásba (Crisicum) tartozik. Potenciális erdőtársulásai a pusztai tölgyesek (Festuco-Quercetum roboris) és a sziki tölgyesek (Festuco pseudovinae-Quercetum roboris).

Napjainkra a tölgyesek a mezőgazdaság térhódításával jőszerűen eltűntek, nyílt társulások között a mészkedvelő homok puszták (Festucetum vaginatae danubiale) és a gyengén szikes homoki legelők (Potentillo-Festucetum pseudovinae) elterjedtebbek.

2. Demográfiai jellemzők

A település népességszámának alakulása szorosan összefügg a végbemenő történeti, gazdasági folyamatokkal, tükrözi azokat. Nyilvánvaló, hogy a település népességmegtartó képességét csak úgy lehet növelni, ha erősítjük a gazdasági hátteret, javítjuk a lakosság életminőségét.

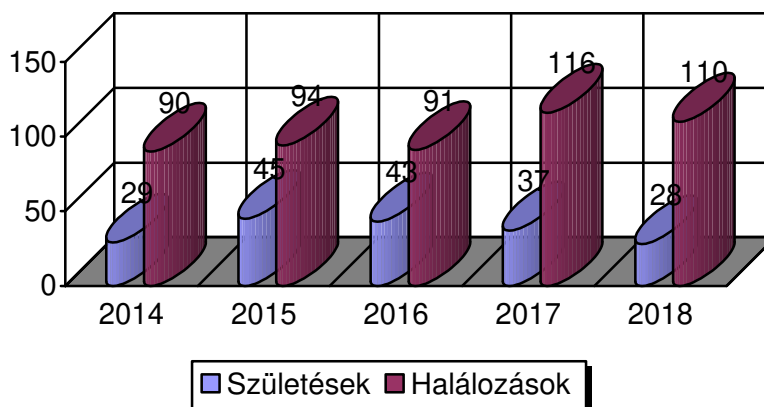
Sajnálatosan a település népessége folyamatosan csökken városunkban, de ez a folyamat igaz a kistérségre és a megyére egyaránt.

Összességében azt lehet megállapítani, hogy a népességszám folyamatos csökkenése mellett a 18 év alatti korosztály népességén belüli aránya csökken. Az ismert tendencia egyértelműen a település előregedését mutatja, amely ugyan országosan is általános jelenség, mégsem fogadhatjuk el pozitív irányként. Természetesen ez azt is jelenti, hogy az időskorúak ellátási igényei fognak az elkövetkező években megnőni, melynek meg kell teremteni az intézményi hátterét.

a) Születések, halálozások számának alakulása (az elmúlt 5 évben)

Év	Születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)
2014	29	90
2015	45	94
2016	43	91
2017	37	116
2018	28	110

Születések és halálozások

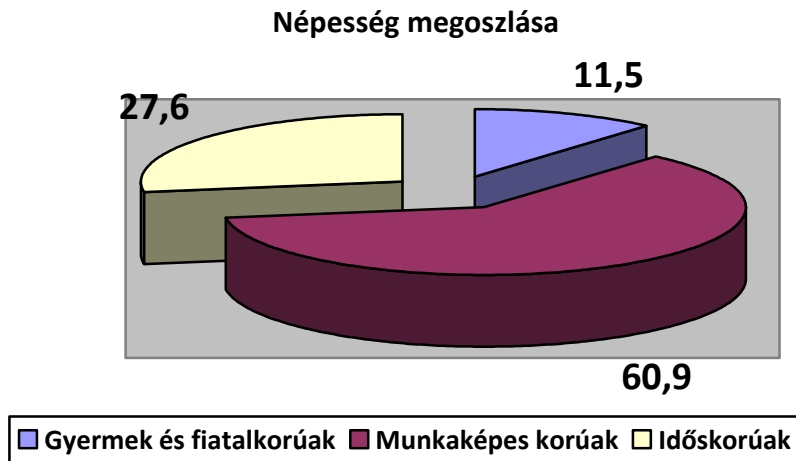
a) Népesség kor szerinti megoszlása

Kor szerinti csoportosítás	Fő
0-14 év	670

15-60 év	3564
61 év felett	1613
Összesen	5847

(2018. december 31-i állapot)

3. Infrastruktúra helyzete

3.1 Közúti kapcsolatok

Külterületi úthálózat

A város a megye D-i részének egyik meghatározó települése. A város közigazgatási területén áthaladó úthálózat egyben a térségi kapcsolatok (országhatáron túlnyúló) meghatározó útvonala is. Az Orosháza – Battonya nemzetközi forgalmat is bonyolító útvonal az országos közúthálózat része. Az összekötő út (mellékút) száma 4428. és 4443. A burkolat állapota Battonya irányába romlásnak indult, már kátyúsodik, míg Orosháza felé 2012-ben teljes hosszban befejeződött a korszerűsítése.

A területet átszelő 4434-es számú összekötő út (mellékút) a megye K-i részével, köztük Békéscsabával és Gyulával biztosítja a közúti kapcsolatot. Sajnos a Medgyesegyháza – Kétegyháza közötti útszakasz teljesen leromlott állapotú, folyamatos sebességkorlátozással használható. Ez Gyula (Kórház, Fürdő stb.) megközelíthetőségére rossz hatással van.

A Medgyesegyháza – Csabaszabadi közötti útszakasz teljesen felújításra került („Dinnyeút”), így a megyeszékhely megközelítésének minősége jelentősen javult. További fejlesztési cél a Mezőkovácsháza – Medgyesegyháza közötti szakasz korszerűsítése.

Nyugati irányban Mezőhegyesig felújításra került az útszakasz. Az M43-es autópálya Országhatárig történő átadása lerövidítette és átalakította a főváros közúti elérhetőségét. Célként megfogalmazható a Mezőhegyes - Csanádpalota közötti útszakasz felújításának igénye.

A közigazgatási területen további, egyes célterületeket kiszolgáló út található, melyek közül a szociális otthonhoz és a 67-es majorhoz vezető önkormányzati kezelésű. Ezek az országos közutakhoz kapcsolódnak, biztosítva ezzel az időjárástól független megközelíthetőséget.

Belterületi úthálózat

A belterületi szakaszok közül a 4428-as számú út (Orosházi út), a 4443-as út (Vásárhelyi u., Battonyai út), valamint a 4434-es számú út (Árpád u., Végegyházi út) az „országos mellékút” belterületi szakaszait alkotják a belterületi főutat. Állami kezelésben van a 44333 sz. "Nagyállomáshoz" vezető út, melynek csak belterületi szakasza van (275 m). Gyűjtőút kategóriájú a Puskin u., Alkotmány u., Petőfi u., Szabadság u., Kossuth L. u., Deák F. u., Bethlen u., Kodály u., Táncsics u. és Ipartelepi utca.

Burkolatlan belterületi útjaink jelentős számban lecsökkent az előző ciklusban. Útalapot kapott a Kinizsi u.; Móra u. földes része; a Bem u.; Kossuth u. földes része. Rákóczi u. egy része. Nincs még útburkolat a Csillag u.; Rózsa u. és a Rákóczi u. egyes szakaszain. Ezen utak burkolattal történő ellátása, vagy legalább használható útalap kiépítése fontos feladat. Az útalapoknál legalább a pormentesítést szolgáló lezárást meg kell oldani.

A burkolt utak felújítási körében elkészült a Deák utca teljes hosszban, a Petőfi u. és a Béke u. egy-egy szakasza.

Az útfelújítások folytatása is kiemelt cél.

Ezen kívül a Tárház megközelítését célzó és a lakóházakat elkerülő új út megépítését is meg kell valósítani.

Az utóbbi évtized jelentősen emelkedő gépjármű forgalma a városközpont Árpád – Alkotmány utcai kereszteződésében sürgetővé teszi körforgalmú csomópont kialakítását.

Autóbusz-közlekedés

A tömegközlekedésben meghatározó tényező. A legfontosabb irányokban a helyközi járatok helyi járatként történő üzemeltetése biztosítja az ellátást. A közúti forgalomhoz kapcsolódó, meghatározó létesítmény a Hársfa utcai autóbusz-pályaudvar. Helye, kialakítása megfelel az igényeknek. A buszmegállók fejlesztése is folyamatos, cél, hogy minden megállóban legyen fedett várakozási lehetőség, pad és szemétyűjtő.

Parkolás

A városi közlekedés parkolási helyzete vegyes képet mutat. A szolgáltató és kereskedelmi egységek zömmel az Árpád utca – Alkotmány utca, illetve Reformátuskovácsházán a Táncsics utcán helyezkednek el, így a parkolási igény döntő többsége is itt jelentkezik. A parkolók nagy részének állapota leromlott, felújításuk szükséges. Különösen az Árpád utcán, illetve az Alkotmány utca egyes szakaszain a parkolóhelyek számának növelése valós igény.

Kerékpáros-közlekedés

Az alföldi településekre jellemző nagy kerékpáros-forgalom itt is jelen van. Az 1978-ban épült Árpád utcai egyoldali, kétirányú kerékpárút műszakilag annyira leromlott, hogy évekkel ezelőtt hivatalosan megszüntnek nyilvánították. Így a kerékpárosok a közúton közlekednek, ez forgalombiztonsági okokból elfogadhatatlan. Ugyancsak kritikus állapotot eredményez a kerékpárút hiánya az Orosháza – Battonya útvonalon a jelentős és folyamatos forgalomnövekedés miatt. A belterületi kerékpárutak hiányán túl, a regionális kerékpárutak sem épültek meg.

Az Árpád utcai kerékpárút egy része a közmunkaprogramban felújításra került, azonban a forgalomba helyezése még nem történt meg.

Gyalogosközlekedés

A gyalogos útvonalak nagyrészt kiépítettek. A belterületen ~ 7,0 km hosszon nincs szilárd burkolatú járda. A járdák állapota évről évre romlik, felújításuk megkezdése szükséges.

A belterületi közúti közlekedéssel kapcsolatban a 2001-ben készített helyi Közlekedésfejlesztési Konceptió felülvizsgálata szükséges, ebben pontosan ütemezni kell az útépitéseket, felújításokat, járdaépítéseket és felújításokat, parkolók létesítését, felújítását.

Vasúti közlekedés

A Békéscsaba – Kétegyháza – Mezőhegyes – Makó – Újszeged mellékvonal a megye D-i, határmenti sávjában biztosít vasúti feltárást többségében 60 km/ó sebesség mellett. A korábbi tanulmányok a jövőben is fontosnak, megtartandónak ítélik e vonalat, mely a Maros-Vidéki Regionális Vasút üzemeltetésében működik. A város egy vasútállomással és egy vasúti megállóval rendelkezik, melyek hosszú távon is biztosítják ezt a közlekedési módot. A megállóhelyek korszerűsítése, utas-barát kialakítása fontos követelmény. Ennek érdekében az önkormányzat együttműködési megállapodás keretében mindkét állomás épületét működteti a lakosság és az utazóközönség meglégedésével.

Az állomás területén 2 db burkolt rakterület van (2000 m² és 900 m²), míg a megállóhelynél is van rakodási lehetőség. A rakterek kihasználatlanok. Önkormányzati igény esetén kezdeményezhető az átadásuk kérése. A vasúti átjárók szintbeliek, fénysorompóval biztosítottak.

A MÁV Zrt. elmúlt években korszerűsítette a vasúti pályát, mely lehetővé teszi a sebesség növelését. A korábbi célkitűzés megvalósult, ugyanis a MÁV megnövelte a pálya teherbíró képességét, mely lehetővé teszi az áruszállítás korlátozás nélküli vasútra terhelését, elősegítve ezzel belterületi útjaink tehermentesítését.

3.2 Víz-, szennyvíz-, gázhálózat, vízrendezés, elektromosenergia-ellátás, hírközlés

Vízellátás

A közüzemi vízellátó rendszer 1977. évben épült ki. A városban teljes a kiépítettség. Jelentős rekonstrukciós igény jelentkezik a régi hálózaton. A vízhálózathoz tartozó víztorony Végegyháza önkormányzattal közös tulajdonban van. Jogszabályi változások miatt mindkét településen a Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft. végzi a vízszolgáltatás üzemeltetési feladatait. Nem odázható tovább a rekonstrukciós felújítások megkezdése, tervszerű ütemezése.

Szennyvízelvezetés, tisztítás, elhelyezés

A város területének egy részére az 1980-as években szennyvíz-elvezető csatornahálózat épült ki. Első ütemben –Végegyházával együtt- 2002 évben került átadásra komolyabb csatornafejlesztés és tisztítótelep bővítés. Mezőkovácsházán a második ütemben, 2006-ban megvalósult szennyvízberuházás kapcsán csaknem 100 %-os a csatornázottság. Végegyházán ez az arány kb. 60 %-os. A csatornahálózathoz tartozó szennyvíztisztító telep Végegyháza önkormányzattal közös tulajdonban van. Jogszabályi változások miatt 2015-től mindkét településen a Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft. végzi a csatornaüzemeltetési feladatokat.

Mivel a két település egy szennyvíz agglomerációba tartozik, ezért közös pályázattal meg kell valósítani a teljes csatornázottságot, ezen belül Mezőkovácsházán a Vásárhelyi Sándor utcán a szennyvízelvezetés biztosítását.

Vízrendezés, csapadékvíz elvezetés

Mezőkovácsháza közigazgatási területe a 80. sz. Sámsoni belvízrendszerben helyezkedik el, ezen belül is a 80/4 Kutaséri és a 80/6. Királyhegyes-Szárazéri öblözetben helyezkedik el, belvíz-védekezési szempontból a 11.07 Sámson-Élővízi belvízvédelmi szakaszhoz tartozik. A Kutaséri öblözet főgyűjtő csatornája a Kutaséri főcsatorna. Kizárólagosan belvíz csatorna.

A Királyhegyes-Szárazéri öblözet főgyűjtő csatornája a Királyhegyes-Szárazéri főcsatorna. Befogadója a Sámson-Apátfalvi főcsatorna 9+510 km szelvénye. Fő funkciója a belvizek elvezetése. A Királyhegyes-Szárazéri főcsatorna teljes hossza 97+687 km, ebből az 51+612-97+687 km szelvények közötti szakasza tartozik a magyar-román vízügyi egyezmény alá, mivel Román területről érkező belvizeket is fogadja a 97+271 km szelvényben lévő tiltó szabályozásával.

Mezőkovácsháza közigazgatási területe a belvíz veszélyeztetettségi index alapján kismértékben veszélyeztetett. A település meliorált mezőgazdasági területekkel van körülvéve.

Az 1999 évi adatok szerint a meglévő csapadékvíz elvezető hálózat hossza 45 km, zömmel felújításra szoruló nyílt árokhalozat. A KÖVITE (Gyula) 88/2000 tervszámon elvi vízjogi engedélyes terv készült, amely a város egész területével foglalkozik, összesen 62 540 m csatorna létesítését tervezi.

Befogadók:

1. Kutaséri főcsatorna
2. Királyhegyes-Szárazéri főcsatorna
3. Reformátuskovácsháza-Kunágotaéri csatorna

Az utóbbi évek aszályosabb időjárása a talajvízszintet oly mértékben csökkentette, hogy az Alkotmány utcai köztemetőben koporsós temetés csak ritkán és rövid időre volt megtiltva. A Száraz-éri csatorna és Kutaséri csatorna rendszeres nádmentesítésével, kotrásával biztosítani kell a belvíz elvezetését, a talajvízszint tartós csökkentését.

3.3 Földgázellátás

A belterület földgázellátása megoldott. A vezetékes elosztóhálózat az igényeknek megfelelően kiépült. A földgáz Végegyháza felől érkezik 6 bar nyomással. A település fogadóállomása KÖGÁZ 1500 tip. 6/3 gáznyomás szabályzóval a Végegyháza út felől van.

A települési elosztó hálózat nyomása: 3 bar.

Háztartások ellátottsága: 86 %

Az elosztó hálózat kiépítettsége: 98 %

3.4 Villamos energia ellátás

Mezőkovácsháza város ellátása több, Orosháza, Mezőhegyes és Medgyesegyháza alállomásokat összekötő 20kV-os vezetékről van kiépítve. A betáplálás öt vezetékhalozaton mindhárom irányból lehetséges. A mindenkori tényleges táppontot az Áramszolgáltató a hálózati adatok függvényében választja ki. Az érkező hálózatok biztosítják a szomszédos települések ellátását is.

Mezőkovácsháza közigazgatási területének északnyugati részén vezet át a Mezőhegyes-Medgyesegyháza alállomásokat összekötő 120kV-os távvezeték.

Az ellátást biztosító 20kV-os hálózatok a belterületet körül övezik. Egy vezetékág a Kossuth Lajos utcában végighalad, a Mezőhegyesi út felé befordulva kelet-nyugat irányban átszeli a várost. E hálózatokhoz leágazó vezetékkel kapcsolódnak a

transzformátor állomások. Középfeszültségű földkábel csatlakozik a lakótelepek és a városközpont transzformátoraihoz. A középfeszültségű hálózat 20kV szabad vezetékkel van kiépítve, a tartószerkezet vasbeton oszlop, ill. betongyámos faoszlop.

A fogyasztók ellátása a transzformátoroktól kiinduló utcai kiefeszültségű hálózaton történik. A kiefeszültségű hálózat szabad vezeték, tartószerkezete betongyámos faoszlop.

A lakótelepi és városközponti részen a kiefeszültségű hálózat földkábellel van kiépítve. A kábelhálózat több transzformátor körzetet összekötő nyitott ívekből áll, biztosítva a könnyebb terhelés átcsoportosítást. Emellett kis számban fogyasztói csatlakozó földkábel is létesült. Az Áramszolgáltatói irányelvek szerint az új fogyasztói rákötéseket földkábellel készítik.

A közvilágítási hálózat üzemeltetőjével egyeztetéseket kell folytatni az ellátás biztonságának és folyamatosságának fokozására, különös tekintettel az egyre szélsőségesebb időjárási körülményekre, és az azok által okozott áramellátási hibákra, károokra.

Közvilágítási hálózat:

A közvilágítási sugaras ágakkal épült a körzeti transzformátor állomásokról táplálva. Hálózata a belváros egyes területein kábel, másutt a kiefeszültségű hálózattal szabad vezeték. A világítótestek a város teljes területén és 67. majorban is korszerű LED fényforrásra lettek cserélve 2019. évben.

A LED fényforrások korábbiaktól eltérő világítási karaktere miatt szükséges egyes utca szakaszokon újabb lámpatestek beépítése, a költségvetési lehetőségek függvényében.

3.5 Hírközlés

Távközlési hálózat:

Mezőkovácsháza településen a vezetékes telefonhálózat üzemeltetője az INVITEL Zrt. A telefonközpont optikai kábellel csatlakozik az Orosháza góckörzethez. Az optikai kábel körvezeték jelleggel Kaszaper és Mezőhegyes irányba vezet. A Mezőhegyes és Medgyesegyháza irányú korábbi körzetkábelek helyi ellátást szolgáló funkcióval üzemelnek. A telefonközpont a városcentrumban van. A kiépített vezetékes hálózat és antennatorony az igények teljes ellátását biztosítja.

Mobiltechnológia szempontjából mindhárom magyar mobil távközlési cég (Vodafone, T-Mobile, Telenor) rendelkezik adóberendezésekkel Mezőkovácsházán, így a mobil lefedettség teljesnek mondható.

Kábeltelevízió, internet, kábeltelefon

A településen három szolgáltató üzemeltet kábeltelevízió hálózatot és ehhez kapcsolódóan biztosít kábeltelefon és internet szolgáltatást.

E cégek a Magyar Telekom Zrt. és a Gyopárosi Kábeltelevízió Kft. és az INVITEL Zrt. Az internetre jellemző a nagy sávszélességű hozzáférés biztosítottasága, illetve a korszerű IPTV vételi lehetőség megjelenése.

Ezen kívül parabolaantennás, műholdas vételi lehetőségek is adóttak. A vételi lehetőség a teljes belterületre kiterjed.

A városban két ütemben térfigyelő kamerarendszer került kiépítésre, mely tovább bővíthető. Ezzel kapcsolatban a teljes településen ki kell építeni az optikai kábeleztést, mely által a térfigyelő rendszer is bővíthetővé válik.

4. Mezőgazdasági tevékenység, vállalkozások

Növénytermesztés

Térségünkben a fő mezőgazdasági tevékenységet a *növénytermesztés* jelenti. Az 1-10 ha közötti földterületen gazdálkodók közül 180 fő beintegrálva gazdálkodik az Új Alkotmány Szövetkezetbe. Beművelési költség fejében a szövetkezet megműveli a földjüket. Vannak olyan magántermelők, akik valamilyen szintű gépesítettséggel rendelkeznek, a mezőgazdasági szolgáltatásra eltérő mértékben náluk is jelentkező igényt vagy a szövetkezet vagy magánszemélyek által elégítik ki. Ők átlag 5-50 ha területen gazdálkodnak. Az 50 hektárnál nagyobb területen gazdálkodók száma körülbelül 20 fő, ők általában teljes gépsorral is rendelkeznek. Mezőkovácsházán megközelítőleg 1700 személy rendelkezik őstermelői igazolvánnyal.

A szántóföldi növénytermesztésben komoly probléma a „zöldítésnek” való megfelelés. Ez egy új kihívás, melynek meg kell felelnie a növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozásoknak. Településünkön a hagyományos növénykultúrákat (kalászosok, kukorica, őszi repce, olajnapraforgó) részesítik előnyben. Termesztenek ezen kívül őszi és tavaszi mákot (étkezési valamint alkaloidás mákot), étkezési céllal zöldborsót, szárazbabot. Az utóbbi években a piaci igényeknek megfelelő szintre állt be a cirok termesztése, csak annyit termelnek, amennyire kereslet jelentkezik. Az olajretket Nyugat-Európába értékesítik, ahol zöldtrágyaként valamint vetőmagként hasznosítják. Mind a szántóföldi mind a fóliás zöldségtermesztés elterjedőben van. Szántóföldön a dinnye hódít, néhány termelő több hektáros területen foglalkozik dinnyetermeléssel. A dinnye mellett elsősorban TV paprika termelése folyik, elvéve találkozni hagyma, uborka, karfiol, káposzta, salátatermesztéssel is.

A tehenészet számára lucerna és silókukorica termesztés történik a szükséges mennyiségben.

A gabonapiac rendezettnek mondható. Azonban az egyes évek termelési volumene természetesen befolyásolja az átvételi árakat.

A növénytermesztés területén mind nagyobb arányban meg jelenni a közfoglalkoztatás keretében megtermelt áruknak. Ez a saját ellátáson túlmenően lakossági, illetve kereskedelmi értékesítésre is kerülhet. Növelni kell a saját termés tovább feldolgozottság fokának emelését feldolgozó tevékenységekkel (pl. savanyító, szárító, csomagoló stb.)

Állattenyésztés

Az állattenyésztés helyzete tragikus mélyrepülést végzett a településen az elmúlt évtizedben. Az Új Alkotmány Szövetkezet volt a legnagyobb sertésstartó, azonban több éve kénytelen volt felszámolni az állatállományát. Minimálisra csökkent a sertésállomány Mezőkovácsházán és térségében is.

A baromfi és vízi szárnyas tenyésztés helyzete is hasonló képet mutat, amelynek oka a kereslet folyamatos csökkenése.

A környékbeli feldolgozók közül a Mezőkovácsházi 2019-ben bezárta kapuit, ezzel nagyon jelentős problémát okozva a munkaerőpiacon, a helyi adóbevételek mértékében és a szennyvíztisztító működési költségeiben.

A korszerűsített és újra megnyitott Orosházi feldolgozó a hízott szárnyasok feldolgozását látja el. Jelenleg pár fő foglalkozik Mezőkovácsházán csirkeneveléssel, kacsá és libatartással is csak néhányan.

A tejelő szarvasmarhák száma magánszemélyeknél minimális, keveseknek van a településen háromnál több állata. Működik viszont a Mezőkovácsházi Új Alkotmány Kft. szarvasmarha telepe, melyben az uniós előírásoknak megfelelő trágyakezelés is megoldódott az előző évek fejlesztései során. Ezen kívül épület felújítások, gép és

technológiai beszerzések is történtek az elmúlt időszakban. A Kft. jelenleg is infrastrukturális fejlesztést és állománybővítést tervez. A tejlő szarvasmarhák tartása elég magas támogatási szintet élvez az állattenyésztésen belül. A hízóbika tartással néhány fő foglalkozik a településen.

4.a) Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok

Az Önkormányzat 100 %-os tulajdonában két gazdasági társaság van:

- A Kalocsa Róza Közhasznú Nonprofit Kft. alapításának időpontja 2009. február 04., törzstőkéje 3.000.000,- Ft. A Kft. főtevékenysége: 9499'08 M.n.s. egyéb közösségi, társadalmi tevékenység. Közművelődési rendeletünk értelmében a Kft. Közművelődési megállapodás keretében látja el az önkormányzat kötelező közművelődési feladatait, működteti a Kalocsa Róza Művelődési Központot. Az önkormányzat rendezvénytervében megjelölt rendezvények szervezési feladatain túl Szolgáltatási terve alapján végzi feladatát.
- A Mezőkovácsházi Településgazdálkodási Kft. alapításának időpontja 2010. 03. 23., jegyzett tőkéje 4.000.000,- Ft. A Kft. az Önkormányzati tulajdonú lakásgazdálkodási tevékenységet látja el, illetve a Start minta munka program keretein belül megvalósítandó programok koordinálását végzi az Önkormányzattal kötött megállapodás alapján.

Egyéb önkormányzati részesedésű társaságok:

- Élet útja Mg. szövetkezet - részesedés összege: 30.000,-Ft
- Paprika TÉSZ Kft. - részesedés összege: 10.000,-Ft
- Dél-Békési Jövőkép Nonprofit Kft. - részesedés összege: 120.000,-Ft
- Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft. - részesedés összege: 100.000,-Ft
- EU Társadalmi Célú Nonprofit Kft. részesedés összege: 75.000,-Ft
- Csongrád Megyei Településtisztasági Nonprofit Kft. részesedés összege: 100.000,-Ft

5. Az önkormányzat által ellátott feladatok és működtetett intézmények, humán erőforrások alakulása

5.a) Köznevelés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény valamint a 2011.évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről határozza meg az önkormányzatok közneveléssel kapcsolatos feladatait. A települési önkormányzatok **kötelesek gondoskodni az óvodai nevelésről**. Ez a kötelezettség magában foglalja a többi gyermekkel együtt nevelhető testi, érzékszervi, enyhe értelmi, beszéd- és más fogyatékos gyermekek ellátását is. 2015. szeptember 01-től 3 éves kortól kötelező az óvodai ellátás igénybevétele, amely stabilizálta az óvodai gyermeklétszámot.

Önkormányzatunk kötelező és önként vállalt feladatai

A városi önkormányzat az alábbi köznevelési feladatokat látja el az önkormányzati és köznevelési törvényben meghatározott **alapellátási kötelezettsége körében**. Kötelezettségének intézményfenntartással tesz eleget.

1. **Óvodai nevelés**

- ❖ Óvodai nevelést biztosít a 3-6 éves korosztály részére,
- ❖ Teljes körűen biztosítja az óvodai nevelés keretében folyó iskolai életmódra felkészítő foglalkozást,

- ❖ Alapító okiratban megjelöltek szerint ellátja a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését

A népességfogyás az országos tendenciához hasonlóan városunkat is jellemzi, melynek egyik fő oka az **alacsony születésszám**, a másik az **idő előtti halandóság**, valamint a **vándorlási veszteség felerősödése**. A gyermeklétszám fogyás következményeként az elmúlt években jelentős tanulócsoport és óvodai csoportszűkítést hajtottunk végre.

Köznevelési intézményhálózat

A helyi köznevelési rendszerben az óvodai csoportok a fenntartó által engedélyezett számmal és álláshelyekkel működik. 2017. január elsejétől a gyermekvédelmi törvény módosításának hatására alapvetően átalakult a gyermekek napközbeni ellátása, mely szerint 3 évesnél fiatalabb gyermekek ellátásának megszervezését minden esetben bölcsődei ellátás keretén belül kell megvalósítani. A három éven aluli gyermekek elhelyezésére a 2011. december 01-én átadott korszerű bölcsődében van lehetőség. Gyermekjóléti alapellátás keretein belül a fenntartó, köznevelési feladatokat ellátó óvoda intézményéhez csatolt bölcsődei ellátást tart fenn, melyben a bölcsőde önálló szakmai egységként működik.

1. Óvodai nevelés, bölcsődei ellátás: Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde (összetett, többcélú intézmény)

A Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde fenntartásával tesz eleget az önkormányzat egyrészt köznevelési kötelező alapeladatának, az óvodai nevelés biztosításával, másrészt a gyermekjóléti feladatok közül a gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsődei ellátással.

A város a jelenlegi óvodai hálózatával – három feladat ellátási helyen 218 férőhellyel minden jelentkező 3. életévét betöltött gyermek óvodai elhelyezését biztosítani tudjuk. A tanköteles korba lépő 5 évesek teljes körűen óvodai nevelés keretében folyó iskola előkészítő foglalkozáson vesznek részt. Az óvodai létszám 2019. október 01 adat szerint 182 fő, ebből 15 fő HH, 2 fő a HHH gyermekek száma.

A 182 gyermek részére 9 óvodai csoportban szerveződik a gyermekek nevelése. Egy óvodai csoportra jutó átlagléttség 20 fő. Az óvodai ellátás humánerőforrását 18 fő óvónő és 9 dajka, 3 fő pedagógiai asszisztens, 1 fő óvodatitkár biztosítja. Egy pedagógusra jutó gyermeklétszám 10 fő.

Intézményünk 36 férőhelyes bölcsődében 3 bölcsődei csoportban 6 fő kisgyermeknevelő, 1 fő szakmai vezető, 2 fő bölcsődei dajka alkalmazásával biztosítja, 20 hetes kortól 3 éves korig, óvodai éretlenség esetén 4 éves korig, ill. sajátos nevelési igényű gyermek esetében 5 éves korig a gyermekek napközbeni ellátását.

2. Alap- és középfokú oktatás: Mezőkovácsházi Hunyadi János Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium

Az iskola fenntartója a Békéscsabai Tankerületi Központ, az általános iskola és a kollégium önkormányzati tulajdonú ingatlanban, vagyonkezelői szerződés alapján működik.

3. Pedagógiai szakszolgálat

A Pedagógiai Szakszolgálat fenntartója a Békéscsabai Tankerületi Központ, a Szakszolgálat vagyongazdálkodási szerződés alapján használja az önkormányzat tulajdonában lévő eszközöket.

5. b) Egészségügyi ellátás

A városi önkormányzat a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényben, valamint a 2015. évi CXXIII. az egészségügyi alapellátásról szóló törvényben foglaltak alapján az alábbi egészségügyi alapszolgáltatásokat biztosítja **alapellátási kötelezettsége** körében:

- Háziorvosi-, házi gyermekorvosi szolgálat
- Fogorvosi szolgálat
- Védőnői szolgálat
- Iskola-egészségügyi szolgálat
- Alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti szolgálat

Vállalt kötelezettségei körében a helyi önkormányzat biztosítja a tulajdonában lévő járóbeteg-szakellátó intézet szolgáltatók általi működtetését.

Házi- és házi gyermekorvosi ellátás

2017-ben körzetösszevonást követően városunkban három házi- és házi gyermekorvosi körzetben biztosított az ellátás területi ellátási kötelezettséggel. A II. sz. házi- és házi gyermekorvosi körzetet és a fogorvosi szolgálatokat kivéve, az orvosok saját tulajdonukban lévő ingatlanban végzik a feladatellátást. Területi Operatív Program keretében, 2019-ben került felújításra a II. sz. házi- és házi gyermekorvosi körzet reformátuskovácsné telephelye valamint az I. és II. sz. fogorvosi szolgálatnak helyet biztosító rendelő épülete. A projektek keretében eszközbeszerzések is megvalósultak.

Valamennyi házi- és házi gyermekorvosi körzet betöltött, és minden orvos rendelkezik megfelelő szakvizsgával, a körzeti szakápolói feladatokat szakképzett asszisztensek végzik.

Egészségfejlesztési Iroda

Az önkormányzat feladatai között szerepel az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások, melyek megvalósulását segíti a „Lendületben a kistérség – életmódprogramok a mezőkovácsné kistérségben” pályázatban megvalósult Egészségfejlesztési Iroda munkája, valamint az alapellátás valamennyi szereplője.

2014-ben a pályázat keretében a Hősök terén kialakításra került 2 iroda helyiség ahol 2 munkatárs végzi tevékenységét, fogadja a klienseket, szervezi az életmódváltó programokat, előadásokat, a város és a térség civil szervezetével egészségfejlesztéssel foglalkozó szervezeteivel és intézményeivel együttesen.

Fogorvosi ellátás

Az alapellátást szolgáló két fogorvosi rendelő 2001-ben került át a szakrendelő intézetből önálló épületbe. Területi Operatív Program keretében az épület 2019-ben részben felújításra került. Az I.sz. körzet fogorvosa és fogászati asszisztense közalkalmazottként látja el feladatát, a II. sz. körzetet vállalkozási formában működteti a szolgáltató.

Ügyeleti ellátás

Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás a helyi mentőállomásra telepített Központi Orvosi Ügyeleti formában történik. A Központi Orvosi Ügyelet feladat ellátására Mezőkovácsháza Város Önkormányzata rendelkezik működési engedéllyel és finanszírozási szerződéssel. Az ellátási területhez tartozó további 5 település részére, Végegyháza, Kaszaper, Nagybánhegyes, Battonya és Magyarbánhegyes, feladat – ellátási megállapodás keretében biztosított az ellátás. A folyamatos és zavartalan működést az Országos Mentőszolgálattal kötött Együtműködési Megállapodás segíti. Az alapellátási szintű sürgősségi ellátás feladatait a települések háziorvosai, valamint mentő szakápolók és mentő gépkocsivezetők látják el.

Védőnői ellátás

A szolgálat két területi körzetben és egy oktatási-nevelési intézményben végzi tevékenységét. Jelenleg valamennyi körzet betöltött, területi védőnők és az iskolavédőnő is főiskolai végzettségű és főállásban közalkalmazottként foglalkoztatottak.

A védőnői szolgálat önálló épületbe végzi feladatát, mely épület a Területi Operatív Program keretében 2019-be felújításra került. A pályázat keretében eszközbeszerzés is megvalósult.

Iskola-, és ifjúság egészségügyi szolgálat

A házi gyermekorvossal fennálló feladat-ellátási–megállapodás alapján tesz eleget ellátási kötelezettségének az önkormányzat.

A részmunkaidőben foglalkoztatott orvos az iskolai védőnő együttműködésével látja el az óvodákban, általános és középiskolában tanuló gyermekek korcsoportos szűrővizsgálatait, védőoltásainak kivitelezését.

Járóbeteg Szakellátó Intézmény

Az önkormányzat tulajdonában lévő épületben működő járóbeteg szakellátás feladatai a funkcionális privatizáció keretében 1995-ben kerültek átadásra a Vis Medica Kft részére. 2011. júniusára pályázati úton megvalósult járóbeteg szakellátó intézmény felújítást követően az új kapacitások működtetését, a meglévő szolgáltató mellett, Dr. Csernai Katalin Kft. biztosítja.

Az intézmény a beutalási rendnek megfelelően Mezőkovácsháza lakosai mellett a további 13 település betegeit fogadja szakrendeléseiben. A szakrendelések diagnosztikai háttérrel biztosítanak a háziorvosok munkájához, ugyanakkor a térség lakosainak a legforgalmasabb szakrendeléseken történő definitív ellátások lakóhelyhez közeli igénybevételét teszi lehetővé.

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program keretében a Vis Medica Kft., mint szolgáltató, „Gyógyító erő az egészségesebb élethez – Járóbeteg szolgáltatások fejlesztése”, c. pályázatban eszközbeszerzés és infrastruktúrális fejlesztés valósult meg közel 240 millió forint értékben.

5.c) Szociális ellátás

A Városi Önkormányzat a város lakossága szociális biztonságának megteremtése és megőrzése érdekében a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról és szóló 1993. évi III. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvényben foglalt alapellátási kötelezettségek alapján, szolgáltatásait integrált intézmény keretében működteti.

A **Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ** - önállóan gazdálkodó intézményként – magában foglalja a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásokat, valamint a Napközi Konyha üzemeltetését is végzi. Az intézményi struktúra a feladatellátáshoz igazodóan került kiépítésre.

Ennek megfelelően kötelező feladatai között az **alábbi önálló szakmai egységek** alkotják az intézményt:

1. Idősek Klubja   - Nappali ellátás
                              - Étkeztetés
                              - Házi segítségnyújtás
2. Család – és Gyermekjóléti Szolgálat
3. Család és Gyermekjóléti Központ
4. Támogató Szolgálat
5. Napközi Konyha

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ szakmai létszáma az elmúlt évek létszámfejlesztésével megfelel a szakmai minimumkövetelményeknek és a képzési előírások tekintetében is teljesültek a feltételek.

A szakmai egységek, a székhely (Fáy u. 30-32.) mellett további két különböző telephelyen (Fáy u. 30. illetve Alkotmány u. 59.) lévő ingatlanban helyezkednek el. Az intézményegységek a tárgyi feltételek vonatkozásában megfelelnek a minimumkövetelményeknek.

2016. január 1-től járás székhely településként jogszabályi kötelezettségnek eleget téve kialakításra került a Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ keretei között a Család és Gyermekjóléti Központ, mely a Mezőkovácsházai Járás 18 településén látja el a gyermekvédelmi feladatokat. 2019. szeptember 1-től szintén jogszabályi kötelezettséggel a Család és Gyermekjóléti Központ feladatellátása bővül az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységgel. A Mezőkovácsházai Járás 47 oktatási – nevelési intézményének telephelyén lát el prevenció és gyermekvédelmi feladatokat.

Valamennyi alapszolgáltatási egység határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezik.

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ugyanakkor fenti szociális szolgáltatások biztosításával eleget tesz alapellátás körében előírt törvényi kötelezettségeinek.

Nem kötelező feladatként Támogató Szolgálatot működtet az önkormányzat. 2007. szeptember 1-től Végegyháza, Kunágota, Battonya, Mezőhegyes, Dombegyház, Kisdombegyház, Magyardombegyház településekkel intézményi társulási formában kialakított Szolgálat speciális segítségnyújtás a fogyatékos személyek részére. Dombegyház és Mezőhegyes települések társulásból történő kiválását követően a feladatellátás 6 településen valósult meg, majd 2018. január 1-től Mezőkovácsháza, Battonya, Kunágota és Végegyháza településeken látja el feladatát. Ez a szociális alapszolgáltatás vállalt feladata az önkormányzatnak, amely ellátás azonban az itt élő súlyos hátránnyal küzdő ellátotti csoportnak nagymértékben segítségére van speciális szükségleteik kielégítésében elősegítve ezzel esélyegyenlőségüket, társadalmi integrációjukat.

A szociális szolgáltatások ellátását biztosító intézményi struktúra egymásra épülő rendszere biztosítja az ellátottak részére az átjárhatóságot, a szakemberek számára pedig a hatékony együttműködés feltételeit. Városunkban a személyes gondoskodás körébe tartozó, önkormányzat által fenntartott szakosított ellátást (tartós bentlakásos, átmeneti elhelyezést nyújtó ill. egyéb speciális szociális intézmény) biztosító intézmény nem működik.

Az alapszolgáltatások tekintetében a minőségi ellátottságot a feladatot ellátók szakképzettsége, szakmai gyakorlata, továbbá a rendszeres és folyamatos önképzése, továbbképzése garantálja.

A szociális alapszolgáltatások körében igény jelentkezik különböző nappali, illetve bentlakásos ellátási formák kialakítására.

A Támogató Szolgálatnál több éve nyújtunk be a gépkocsi cserére pályázatot, ez 2019-ben pozitív elbírálásban részesült, beszerzésre került egy FORD Custom 9 fős gépjármű.

A nappali ellátási formák fejlesztésére a Táncsics 19. szám alatti önkormányzati épület fejlesztésével nyílik lehetőség, a pályázat megvalósítása 2020-ban befejező szakaszába lépett.

Napközi Konyhánk korszerűsítése, fejlesztése a 2020-ban megkezdésre kerülő pályázatok útján valósul meg, ahol a már mai kor követelményeinek

5. d) Kulturális ellátás

1. Könyvtári szolgáltatás:

A nyilvános könyvtári ellátás rendszerének működtetése a helyi önkormányzat feladata. A nyilvános könyvtár alapkövetelményeinek intézményünk megfelel.

- a) mindenki által használható és megközelíthető,
- b) könyvtári szakembert alkalmaz,
- c) rendelkezik kizárólagosan könyvtári szolgáltatások céljaira alkalmas helyiséggel,
- d) rendszeresen, a felhasználók többsége számára megfelelő időpontban tart nyitva,
- e) helyben nyújtott alapszolgáltatásai ingyenesek,
- f) statisztikai adatokat szolgáltat

A könyvtár általános gyűjtőkörű nyilvános könyvtár, amely iskolai könyvtári feladatokat is ellát, egyben az információs központ szerepét is betölti, valamint biztosítja a kistérség 13 településének könyvtári ellátását.

Mindezek zavartalan biztosításán túl, az alaptevékenységet kiegészítő egyéb kulturális tevékenységek megszervezése is feladata (pl. író-olvasó találkozók, iskolai rendhagyó órák, olvasótábor szervezése, könyvbemutatók szervezése, a honismereti irodalom gyűjtése és számítógépes feldolgozása, honismereti egyesület tevékenységének segítése). A nem alaptevékenység megvalósításához szükséges anyagi feltételek megteremtése részben az önkormányzat, részben pedig a könyvtárban dolgozó munkatársak feladata (pályázatok, szponzorok, stb.).

A jelenlegi helyzetben az önkormányzat különös felelőssége a nyilvános közművelődési könyvtár fenntartása. A lakosság mind szélesebb rétegei csak a könyvtárakban jutnak hozzá olvasnivalóhoz.

A Városi Könyvtár dokumentumállománya több mint 40 ezer, a regisztrált könyvtárhasználók száma 1358 fő, a lakosság 24%-a. A könyvtárban külön felnőtt és gyermek részleg működik. Az új dokumentum állomány gyarapítása folyamatos és tervszerű. A 400 m² alapterületű könyvtár adottságai jók, de alapterülete szűkös, a könyvtári feladatok ellátásához nem biztosít optimális feltételeket. Gondot jelent a raktározás. 2019-ben pályázatnak köszönhetően az épület teljes energetikai felújítása is

megtörtént illetve a bútorzat is részlegesen kicserélésre került. Pályázati támogatással megvalósult az épületbe való akadálymentes bejutás, de szükséges a törvény által előírt teljes akadálymentesítés.

A könyvtári állomány teljes mértékben feldolgozott a TextLib integrált könyvtári rendszer segítségével, így a kölcsönzés számítógéppel történik. A könyvtárhasználók rendelkezésére áll az internet 12 munkaállomáson, melynek használata térítéses formában valósul meg. A könyvtár álláshelyeinek száma 5, melyből mindenki szakmai álláshelyen van.

Technikai felszereltsége pályázati támogatásoknak köszönhetően jó, technikai, informatikai, elektronikai és irodatechnikai eszközeink megfelelnek a kor követelményeinek és látogatóink igényeinek.

2014-től egy telephellyel egészült ki a könyvtár, mely a Táncsics u. 26. szám alatt kialakított Tájház, s mely egyben új feladatot is jelent: helyi értékeink, tárgyi és szellem örökségünk gyűjtése, feldolgozása, védelme és közkinccsé tétele.

A Mezőkovácsházi városi Könyvtár 2016-ban megkapta a Minősített Könyvtári címet, mely bizonyítja, az elkötelezettségünket a minőségi szolgáltatások iránt.

2. Közművelődési szolgáltatás: Kalocsa Róza Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

A települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása. A települési önkormányzat városi státusban a közművelődési tevékenységek folyamatos megvalósíthatósága érdekében közhasznú nonprofit gazdasági társaságot biztosít.

2004. óta a *Művelődési Központot Mezőkovácsháza Város Önkormányzata által alapított Kalocsa Róza Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság működteti.*

A közművelődési megállapodás keretében az önkormányzat kötelező közművelődési feladatellátását átadta a közhasznú nonprofit gazdasági társaságnak.

A Kft. legfontosabb feladatai: a város kulturális életének szervezése, a közösségi művelődés, a helyes szabadidő eltöltés feltételeinek biztosítása, a település hagyományainak ápolása, a helyi értékek megőrzése és átadása, közösségek szervezése és a civil szervezetek működésének segítése, művészeti csoportok működtetése, az egyéni és közösségi önmegvalósítás feltételeinek biztosítása, tanfolyamok szervezése, a nemzetközi kulturális együttműködés koordinálása, fesztiválok, nagyrendezvények szervezése, kiállítások és koncertek rendezése, felnőttek képzése, valamint koordináló szerep a kistérség kulturális életében.

A fenti feladatok végrehajtása érdekében a kft. szakembert biztosít, művészeti csoportokat, klubokat működtet.

Meghatározó csoportok:

A **Barátság Nyugdíjas klub** több évtizede működik a művelődési központban. Tagjai aktívan részt vesznek a város kulturális életében.

Műtűr szakkör alsós tanulók és felsős tanulók részére, egyre jelentősebb szerepet töltenek be a kiscsoportok művészeti tevékenységben. Természetes anyagokból készült munkáik már megyei és országos bemutatókon is részt vesznek, a kézműves szakkör nyári alkotó tábort szervez.

Díszítőművészeti szakkörnek átlagosan 10 tagja van, főleg középkorúak és idősebbek. A szakkör 1969-től minden évben jelentkezik az országos népművészeti kiállításra, ahonnan számos díjjal, munkadíjjal térnek és térnek haza. 1971-ben a Népművelési Intézet nívódíját is megkapták. A hímzők egyéni és közös hímzéseikkel sok-sok versenyen vettek részt, és kiváló eredményeket értek el.

Felnőtt kézműves szakkör 2017-ben alakult 18 fővel. Foglalkozásaikat hetente 2 alkalommal tartják, valamint évente nyáron kézműves tábort szerveznek. Céljuk a hagyományápolás, hagyományörzés és a népi kismesterségek megismerése. Foglalkozásaikon leggyakrabban szőnek, gyöngyékszereket készítenek, nemezelnak, valamint az ünnepkörökhöz kapcsolódó hagyományokkal ismerkednek meg. További tervük, hogy az elkészült alkotásaikat a helyi, térségi, megyei és országos piacokon áruba tudják bocsájtani.

Sakk szakkör felnőtt, ifjúsági és gyermek amatőr versenyzőkkel évtizedek óta sikeres. 2007 óta működik a Százszorszép **Foltvarró** szakkör. Igyekeznek minden évben kiállítást rendezni az elkészült munkadarabokból.

A Kft. koordinálja és szervezője a kistérségi Mutasd Magad Dél-Békés amatőr művészeti rendezvénysorozatnak és a hozzákapcsolódó Százszorszép Gálának. A Kft 2020-ban kistérségi kulturális kerekasztal létrehozását tűzte ki célul.

Képző- és alkotóművészet: Városunkban több alkotó személyiség él és dolgozik: amatőr festők, népművészek, grafikus, költő, virágkötő, fazekas, akik tevékenységükkel hozzájárulnak városunk művészeti értékeinek őrzéséhez, gyarapításához. Alkotásaikból évente bemutatókat, kiállításokat szerveznek

2019-2023 vonatkozó szakmai célok:

- ❖ Kistérségi szerepkör erősítése, szakmai kapcsolatok, együttműködés újjáélesztése
- ❖ Kalocsa Róza Művelődési Központ arculatának és imázsának továbbfejlesztése
- ❖ Kulturális esélyegyenlőség biztosítása
- ❖ Országos és megyei szakmai szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás, együttműködések megvalósítása
- ❖ Korszerű marketing tevékenység alkalmazása, marketing tevékenység fejlesztése (erőteljes hirdetések, honlap működtetése, internet adta lehetőségek kihasználása)
- ❖ Közös gondolkodás a város vezetésével, az intézményekkel, civil szervezetekkel, egyházakkal, csoportokkal, klubokkal és a lakossággal
- ❖ Ifjúsági korosztály bevonása a közművelődési tevékenységekbe
- ❖ Közösségi művelődés erősítése
- ❖ Közösségek, csoportok, klubok, körök, civil szervezetek támogatása, segítése együttműködések generálása
- ❖ Szakmai programok, kulturális rendezvények dokumentálása
- ❖ Kulturális önkéntes tevékenység népszerűsítése, önkéntesek bevonása
- ❖ Közművelődési tevékenység megújulása lakosság igényei alapján (szükséglet felmérés, kérdőívezés, tapasztalatok értékelése)
- ❖ Értékteremtés, helyi értékek népszerűsítése, hagyományos rendezvények megvalósítása, megújulása, hagyományok átörökítése, hagyományörzés
- ❖ Népi kismesterségek, kézműves tevékenység népszerűsítése (kézműves foglalkozások, táborok szervezése)
- ❖ Forrásteremtés (pályázati lehetőségek, támogatókkal való jó kapcsolattartás, gazdasági versenyképesség növelése, piaci igényekhez alkalmazkodva új vállalkozói tevékenységek kialakítása)
- ❖ Épített és a tárgyi környezet állagának megóvása, folyamatos felújítása
- ❖ Folyamatos eszközfejlesztések

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata a Képviselő-testületi határozata alapján az alábbi közművelődési alapszolgáltatásokat végzi a Kft.

1. Művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása
2. A közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése
3. Az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása
4. A hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása
5. Az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása
6. A tehetséggondozás- és fejlesztés feltételeinek biztosítása

A közművelődési alapszolgáltatások megszervezéséhez a Kalocsa Róza Művelődési Központ a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény alapján biztosítja:

- 25 fő befogadására alkalmas többfunkciós termet (asztal és szék biztosítása)
- 200 fő befogadására alkalmas nagytermet
- kiállítóteret
- alkotóműhelyt
- tánctermet
- 2 fő felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember (2021. január 1-től)
- nyitvatartási idő kifüggesztése
- előtérben polcrendszer
- prezentációs eszközt (1 db vászon)
- adivizuális eszközt (1 db projektort)
- számítógép 1 db (korlátozás- és térítésmentesen igénybe vehető internetkapcsolattal)
- Hang és fénytechnikát (fénytechnika még nem áll rendelkezésre)

A Kalocsa Róza Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság fenntartja és működteti a Kalocsa Róza Művelődési Központ épületét. A Művelődési Központ építészeti-műszaki feltételei alapján véve kedvezőnek mondhatók: valamennyi objektuma emberi léptékű, az adott funkciót jól szolgálja. A klubtermek a földszinten és az emeleten vannak, ezáltal pontosan az adott csoport létszámának és foglalkozási műfajának megfelelő térbe telepíthetők a tevékenységek. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy szükségszerű lenne a földszinten egy 100 fős klubterem, kiállító terem kialakítása, építése. A közművelődési feladatok ellátása során problémát okoz a raktárhelyiség hiánya, így tervek között szerepel raktárhelyiség építése.

Az épületben 2010- és 2019 között részleges felújítások történtek. Korszerűsödött a fűtésrendszer, a külső nyílászárók cseréje megtörtént, földszinten klubterem és iroda helyiségek, valamint a női és férfi WC megújultak, mozgáskorlátozott WC és rámpa kialakításra kerültek. A színpad teljes felújítása és a nagyterem festése 2013-ban megtörtént. Művelődési Központ épületének további részleges felújítása és tisztító meszelése szükséges. Célszerű lenne a színpad mögötti hátsó részt ifjúsági térré kialakítani (fűtés, vizesblokk, villamoshálózat, klubtermek).

Az épület 40 éves bútorzata elavult állapotban van minőségi és mennyiségi szempontból egyaránt. A színházi székek az elmúlt években erősen igénybe voltak véve, cserére szorulnak. Rendezvényeken legtöbb problémát az asztalok hiánya és minősége okozza. Ezért szükségszerűvé válik asztalok beszerzése. A technikai berendezések nagy része elavult. 2020-ban LEADER pályázat keretében hangtechnikai eszközök, bútorok, számítástechnikai eszközök kerülnek beszerzésre. Az elkövetkező években további

hangtechnikai eszközök beszerzése szükséges az egyre bővülő közművelődési szolgáltatások miatt.

Telek nagyság: 5.707 m², beépített alapterület: 1.207 m², a fűtési rendszer további korszerűsítésre szorul.

A Kalocsa Róza Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság személyi állománya 4 fő.

A közművelődési intézményhálózat jellemzői: fenntartói pluralizmus érvényesül, az épületek megfelelnek a funkciónak, de tervszerű felújításba, további modernizációba kell kezdeni a művelődési központ esetében. Szakképzett humánerőforrás áll rendelkezésre. A Kalocsa Róza Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság szakalkalmazottai rendszeresen részt vesznek szakmai továbbképzéseken, szakmanapokon.

5.e) Sport feladatok

Önkormányzatunk feladat ellátási kötelezettsége:

- meghatározni a helyi sportfejlesztési koncepciót, és gondoskodni annak megvalósításáról,
- a sportkoncepcióban foglalt célkitűzésekkel összhangban együttműködni a helyi sportszervezetekkel, sportszövetségekkel,
- fenntartani és működtetni a tulajdonukat képező sportlétesítményeket,
- megteremteni az önkormányzati iskolai testnevelés és sporttevékenység gyakorlásának feltételeit,
- támogatja az iskolai sportkörök működéséhez, vagy az ezek feladatait ellátó diáksport-egyesületek feladatainak zavartalan ellátásához szükséges feltételek megteremtését.

Mezőkovácsháza város sport- és szabadidős létesítményei

Az Önkormányzat tulajdonában lévő létesítmények:

- Sári Ferenc Sportközpont
- tenispálya
- a Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda és Bölcsőde tornaszobái és udvarai
- Általános Iskola tornaterme
- Általános Iskola kézilabda pályája
- Borostyán Fürdő
- Szabadidőpark
- Túra útvonalak
- Kodály-Mikes utca sarkán található füves terület

A helyi sportéletbe bevonható létesítmények:

- Gimnázium tornaterme
- Kollégium kosárlabda pályája
- 3 db edzőterem
- Kalocsa Róza Művelődési Központ
- Innovációs, Oktatási és Közösségi Központ udvarán található bitumenes pálya
- Innovációs, Oktatási és Közösségi Központ udvarán található szabadtéri sporteszközök

Sportélet városunkban

• Óvodai testnevelés

Az óvodás csoportok mindennapos testnevelésre használják az óvodai tornahelyiségeket. A mindennapos testnevelési órákon a gyermekek játékos formában történő sporthoz szoktatása zajlik és hetente egyszer van nekik „nagy testnevelés” is. Az óvodában már hagyománynak tekinthető a minden évben megszervezésre kerülő Gomba kupa, melyen a részvevő gyermekek a játék és sport örömei mellett a csapatjáték és versenyszellem izgalmaival is megismerkedhetnek.

• Iskolai testnevelés és sport tevékenység

A 2011. évi CXCV. törvény által szabályozott mindennapi testnevelés szélesíti a nevelési –oktatási feladatok ellátásában a sport, az egészséges életmódra nevelés lehetőségét. A tanórai keretben a testnevelés órák ellátása biztosítja a sportágak választásának lehetőségeit.

A sportkedvelő gyermekek tanórán kívüli sporttevékenységének teret adva az alsó illetve a felső tagozaton tömegsport foglalkozások kerülnek szervezésre kézilabda és atlétika jelleggel.

• Városi sportrendezvények

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata a Kalocsa Róza Nonprofit Kft. közreműködésével igyekszik színes, több korosztályt is megmozdító sport programok megszervezésére. Ezen programok egy részét a Rendezvénytervben is szerepelteti, konkrét anyagi támogatás hozzárendelésével (Mozdulj Kovácsháza!, Sakkversenyek, Kovácsházi Hárompróba).

Nagyon fontos, hogy a rendszeres mozgásra nevelést minél fiatalabb korban megszerettessük a gyermekekkel, mert általa egészségesebbek, kiegyensúlyozottabbak lesznek, fizikálisan és mentálisan is fejlődnek, valamint teljesítményük is javulhat az iskolában. Az a tudatosság, amit a sporttal nyer, felnőttként pozitív változásokat fog előidézni személyiségében egy káros szenvedélyektől mentes, a társadalom számára is hasznos és tevékeny, erkölcsös élet reményében.

Ugyanakkor a sport az egészséges életmód része. Térségünk, így városunk egészségügyi mutatói rosszak. A felnőtt lakosság élet-, és szemléletmód változásra sarkallásában is elengedhetetlenül fontos szerepet tölt be a sport, elsősorban a szabadidősport és a civil szerveződések.

5.f) Foglalkoztatás, munkanélküliség

Megnevezés	Mutatószám
Álláskeresési segélyben részesülők száma (fő)	26
Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma (fő)	32
Regisztrált munkanélküliek száma (fő)	192
180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek száma (fő)	55
Rendszeres szociális segélyben részesülő regisztrált munkanélküliek száma (fő)	53

(2019. december 31-i adat)

Megnevezés	Mutatószám
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos száma	54
Kistérségi startmunka mintaprogram támogatásban részt vevők havi átlagos száma	118
Országos közfoglalkoztatási program támogatásban részt vevők havi átlagos száma	13
Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma összesen	185

(2018. december havi adat)

Legnagyobb foglalkoztató a településen az önkormányzat. Az intézményi alkalmazottakon kívül évente több mint 185 fő munkába állását biztosítja a közfoglalkoztatás és más támogatott foglalkoztatási formák igénybe vételével.

5. g) Helyi adók

A Városi Önkormányzat 1992. január 1-től vezette be az alábbi helyi adókat:

- építményadó
- magánszemélyek kommunális adója
- vállalkozók kommunális adója
- helyi iparüzési adó
- gépjárműadó

Jelenleg érvényben lévő adónemek:

- építményadó
- idegenforgalmi adó
- helyi iparüzési adó
- gépjárműadó
- talajterhelési díj
- földbérbeadásból származó jövedelem adója

A helyi adók 2019. december 31-i állapota:

Az **építményadó** bevétel 25.547 E Ft, adózók száma 2550, adótárgyak száma 3527. A szennyvízrákötés miatti mentesség 2019. december 31-ig fokozatosan szűnt meg. Az építményadó hátralék 5.513 E Ft, amely a bevétel 21,6 %-a.

Az **idegenforgalmi adó** bevétel 368 E Ft, adóalanyok száma 5. Idegenforgalmi adó hátralék 17 E Ft, mely a bevétel 4,6 %-a.

A **helyi iparüzési adó** bevétel 175.882 E Ft, az adózók száma 877.

Mentes a helyi iparüzési adófizetési kötelezettség alól az a házi orvos, védőnő vállalkozó, akinek a tevékenységéből származó helyi iparüzési adó alapjául szolgáló (vállalkozási szintű) adóalap összege a 20 millió Ft-ot nem haladja meg. A mentes adó összege 488 E Ft, a bevétel 0,3 %-a.

A helyi iparüzési adó hátralék 11.965 E Ft, amely a bevétel 6,8 %-a.

A **gépjárműadó** bevétel 14.566 E Ft, adózók száma 1924, adótárgyak száma 2688, ebből mentes 88.

A mentes adó összege 961 E Ft, a bevétel 6,6 %-a.

A gépjárműadó hátralék 4.844 E Ft, amely a bevétel 33,2 %-a. A hátralék a teljes gépjárműadó állományra vonatkozik, de 2013. január 1. naptól a gépjárműadó bevétel 40 %-a illeti meg az önkormányzatot.

A **talajterhelési díj** bevétel 561 E Ft, adóalanyok száma 34, ebből mentes 4.

A mentes adó összege 297 E Ft, a bevétel 5,9 %-a.

A talajterhelési díj hátralék 869 E Ft, amely a bevétel 154,9 %-a.

A saját bevételek körében meghatározóak a helyi adókból származók, különösen a helyi iparüzési adóbevétel. Az igazságos közteherviselés elve alapján az önkormányzati feladatok finanszírozhatósága érdekében az adóviselési képességgel rendelkezők továbbra is hozzá kell járuljanak a közösségi kiadásokhoz, mások pedig gondos szabályozással mentesíthetők vagy kedvezményben részesíthetők a teher alól.

5. h.) Lakásgazdálkodás

Az önkormányzat 2019. december 31-én 69 bérlakással rendelkezik. Ez 6 darabbal kevesebb az előző ciklus kezdő állományánál. A bérlakások közül 31-et szociális alapon, 22-öt költségalapon (ezek a szolgáltatási bérlakások) 13-at piaci alapon történő bérbeadással hasznosít. A ki nem adott lakások állapota leromlott, akár életveszélyesen rossz. Pályázat útján ezekből 3 lakás újul meg a 2020-as évben.

A bérlők lakbérfizetési morálja kielégítőnek mondható. 2019. december 31. napján az önkormányzat, Mezőkovácsházi Településgazdálkodási Kft. kinnlevősége 2.635.416.- Ft volt. (Az előző ciklus elején ez az összeg még meghaladta a 13 millió forintot) A bérlakások bérleti díjából származó bevétel 13.882.699.- Ft volt 2019. évben.

A 175/2019. (V. 23.) sz. kt. határozatával Mezőkovácsháza Város önkormányzatának Képviselő-testülete meghatározta az értékesítésre jelölt ingatlanokat. Az ingatlanok ez elővásárlási joggal rendelkezők részére kerülnek felajánlásra.

Az elmúlt ciklusban a nem fizető bérlők ellen több esetben fizetési meghagyás került kibocsátásra, valamint néhány esetben a kilakoltatás kezdeményezésre. A végrehajtónál lévő ügyekből csak nehézkesen realizálódik némi bevétel. Így az önkormányzat kinnlevősége csökkenést nem tud mutatni, hisz éves szinten több hátralék keletkezik, mint amennyi a behajtásokból befolyik.

A lakások műszaki állapotáról legutóbb 2007. év januárjában készült széleskörű felmérés, ezt ebben a ciklusban ismételt el kell végezni.

2007. után felül kell vizsgálni az önkormányzat **lakáspolitikai célkitűzéseit** is, melynek lényege a lakásgazdálkodás racionalizálása.

A lakásgazdálkodással szemben támasztott követelmény, hogy az önkormányzatnak csak akkora költséget jelentsen a bérlakás állomány fenntartása, valamint állagmegóvása, amennyi az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátását valamint a bérleti szerződések alapján fennálló kötelezettségek teljesítését segíti elő.

Ennek értelmében szorgalmazni kell a forgalomképes vagyontárgyak közül a leromlott műszaki állapotú, illetve a tömörszerűen elhelyezkedő társasházi *bérlakások értékesítését*. Ez alapvetően szociális bérlakások és az 1993 előtt létrejött bérleti jogviszonnyal érintett lakások értékesítését jelenti. Ez a probléma a jelenlegi ciklusban is időszerű.

5. i.) Informatika

Város fejlődése szempontjából

- Nagyon fontos szempont a lakosság minél szélesebb körű tájékoztatása ennek érdekében a városi honlap folyamatos fejlesztés alatt áll. Akadálymentesített verzió már rendelkezésre áll, azonban a WCAG 2.0 akadálymentesítési szabványnak történő megfelelés még nem teljeskörű.
- A hivatali weblap és az ügyintézési információk mobil platformokon történő megjelenítése is megvalósítandó célok közt szerepel
- A hírek és médiatartalmak naprakész és átlátható megjelenítése, továbbá a hivatalos facebook oldallal történő szinkronizálás bevezetése folyamatban van, azonban itt körültekintően kell eljárni a GDPR -nek megfelelő adatvédelmi irányelveknek megfelelően
- Igényként merült fel a véleménynyilvánítás, szavazás, problémafelvetés egyszerűbbé tétele a lakosság számára, ezért ennek megvalósításáért is tesznek lépéseket: webes alkalmazás, mobil telefonos applikáció, stb.

Polgármesteri Hivatal szintjén

- Az információbiztonság különösen fontos és kiemelt helyen szerepel az informatikai működés és a hálózatüzemeltetés kapcsán, ezért az információbiztonsági és adatvédelmi feladatok hatékonyabb ellátása érdekében külső szakértő céggel szerződünk
- Az egyre bővülő feladatok ellátására a meglévő helyi üzemeltetésű szakrendszereinken kívül Hivatalunkban is bevezetésre került az ASP szakrendszer és az egyes szakfeladatokat támogató moduljai
- A korábbi Windows XP, Windows 7-es operációs rendszerek a korábbi fejlesztési elveknek megfelelően már túlnyomórészt leváltásra kerültek. Kivételt csak azok a programok képeznek amelyek nem futtathatóak a legújabb Windows 10-es rendszereken, ezek cseréje lassabb ütemben történik
- A számítógéppark egységesítése a jelentős anyagi ráfordítás miatt több ütemben történt és jelenleg a gépeink 95% -a már ennek megfelelő, viszont a monitorok az ASP szakrendszer megjelenítéséhez szükséges feltételeknek még nem felelnek meg így ezeket szintén le kell cserélni minél hamarabb
- Sajnos egyre gyakoribb volt az utóbbi időben a hirtelen áramszünet amely során kiderült hogy a meglévő szünetmentes tápegységek jelentős része elavult, működésképtelen ami megnöveli az adatvesztés esélyét ezért az informatikai működés szempontjából kritikus a cseréjük, adott esetben költséghatékonyság szempontjából a javításuk vagy a bennük levő akkumulátorok cseréje
- Az elektronikus ügyintézés napjainkban már alap-elvárásnak számít, mi is biztosítjuk a lehetőséget a weboldalunkon keresztül elérhető elektronikus ügyintézési felületen keresztül, ami folyamatosan bővül a lakosság igényeinek biztosítása érdekében
- Az épület elektromos hálózata és működési berendezései jelentősen elavultak. Mivel a teljes épületvillamossági berendezések cseréje és az átvezetékelés milliós

tétel így a kritikus szakaszok cseréje és fejlesztése ezért folyamatosan, lépésenként történik.

- Az informatikai hálózat sajnos a tervezés és kivitelezés során alul lett méretezve ezért a feladatellátáshoz szükséges feltételek, pl. új végpont kialakítása szintén nem egyszerű feladat, gyakran több ráfordítással jár mint az átlagos becslült érték
- Mezőkovácsháza Dél-Békési térségben betöltött szerepe kapcsán egyre több fórum, rendezvény illetve tájékoztató kerül hozzánk, azonban az ehhez szükséges technika még elég hiányos. A legutóbbi sikeres LEADER -es pályázatból sikerült beszerezni néhány hangtechnikai eszközt (hangfal, erősítő, mikrofon, állvány) és egy digitális kamerát, így ezzel már javítani tudjuk a rendezvényeink színvonalát. Azonban egyre több a bemutatót igénylő megjelenés, melyhez nincs megfelelő vetítővászon és projektor ezért ezeknek a beszerzése szintén szükséges.

6. Környezeti állapot

6.1 Levegőtisztaság-védelem

Légszennyező anyagok emissziója :

A településen az alábbi forrásokból származnak légszennyező anyagok:

- a) Lakóházak, intézmények fűtése
- b) ipari, szolgáltató tevékenység (ÁTI-DEPO szárítási valamint ki- és beszállítási forgalom)
- c) mezőgazdasági tevékenység
- d) közúti járműforgalom
- e) vasúti forgalom

Fűtésből származó légszennyezés:

A település jelenlegi lakásszáma közel 2700, a vezetékes gázellátás a belterületen biztosított. A gázellátásba bekötött kertesi családi házak jelentős részénél jellemző a kiegészítő vegyes tüzelés, melyek használati aránya a gázár emelkedésével együtt folyamatosan növekszik. Az intézményeknél jellemzően gáztüzelés van, azonban épp az előző ciklusban több épületnél a megújuló energiahasznosítás keretében áttértünk a szilárd tüzelésre, ez valamelyest növeli a levegő szennyezettségét a fűtési időszakban.

Gazdasági tevékenységből származó légszennyezés:

Káros mértékű, azaz határérték feletti légszennyezést a helyhez kötött források a jelenleg ismert állapotban nem okoznak. Az üzemi telephelyek légszennyezése jellemzően tüzelőberendezésekből származik. Illékony szerves oldószereket (VOC) felhasználó, jelentősebb üzemi telephely nincs. A külterületi állattartó telepeknél az almos- és hígtrágyából származó bűzhatás jelentkezik, de ezek a lakott területtől távol találhatók.

Közlekedés által okozott légszennyezés:

A település belterületén legjelentősebb átmenő forgalmat a 4434-es összekötő út jelenti. Ennek összes forgalma kb.: 3977 E/nap. (forrás: <http://internet.kozut.hu/>). Az út mintegy 4 km-es szakasza esik a belterületre.

A vasúti forgalom légszennyező hatása nem jelentős, naponta menetrend szerint közlekedik a Békéscsaba – Kétegyháza – Mezőkovácsháza – Mezőhegyes - Újszeged szárnyvonalon dízel mozdony vontatású szerelvény, valamint alkalmi teherforgalom a jellemző.

Környezeti levegőminőség (immisszió):

A településen immissziós mérőállomás nem működik. A közelben levő nagyobb városok (Orosháza, Békéscsaba) adatai alapján becsülhető, hogy tartósan nem fordul elő határértéket meghaladó légszennyezettség, egyik szennyezőanyag esetében sem. Békés megyében általában jellemző, hogy a szálló és ülepedő por koncentrációja – az időjárási viszonyoktól függően – esetenként meghaladja a határértéket.

A meg növekedett porterhelés jellemzően közlekedési és mezőgazdasági eredetű. A burkolatlan utak, a szántóföldi művelésű területek nagy aránya, a kevés erdőterület, a védőfásorok hiánya egyaránt közrejátszik ennek alakulásában. A gázfűtés elterjedésével a tüzelésből származó szilárd légszennyező anyagok mennyisége korábban kevésbé volt jelentős. Sajnos az utóbbi időkben ismét elszaporodni látszik a szilárd tüzelőberendezések használata. Ezen belül is az jelenti a nagyobb problémát amikor nem megfelelő fűtőanyag kerül elégetésre a kazánban. Az ólmozatlan benzin használatának köszönhetően, 1998 óta a szálló poron belüli ólomtartalom a kimutathatósági határ közelébe csökkent.

Mindezek alapján összességében kijelenthető, hogy a településen a környezeti levegő nem minősül szennyezettnek. A lakóterületre legjelentősebb hatást a település belterületén belüli közúti forgalom, és a tüzelőberendezések által kibocsátott légszennyező anyagok jelentenek. Kedvező adottság, hogy a 4434-es út, a viszonylag széles Árpád utcán vezet, így a lakóházaknál kisebb szennyezőanyag koncentrációk alakulnak ki. Emellett lényeges még a közlekedési és mezőgazdasági eredetű szálló por koncentrációja is, elsősorban szárazabb időjárási körülmények esetén. A jelentősebb üzemi légszennyező források a belterület szélén, illetve külterületen (terményszárítók) találhatóak.

Bűz, szaghatással járó tevékenységek:

- c) szennyvíztelep (0124/1. hrsz.)
nyitott szippantott szennyvíz fogadóhely, nyitott iszapszikkasztó ágyak
távolság belterület határától: ~300 m (strand területétől: 500 m)
- a) állattartó telepek
  - a) TSZ tehenészeti telep (0117. hrsz.)
  - b) Az elkövetkezendő időszakban engedélyezésre kerülő állattartó telepek, és a kommunális, inert vagy állati hulladékszallítással foglalkozó vállalkozások telephelyei.

Az állattartó telepek esetén a kellő védőtávolság biztosított.

Belterületen egyre csökkenő számban fordul elő liba-, kacsatömési tevékenység, ez egy-egy létesítmény esetén max. 500 db állatot jelent. Központi jogszabályok szabályozzák az állattartás feltételeit, ennek ellenére előfordulnak panaszok, elsősorban a szaghatás miatt.

6.2 Zaj- és rezgésvédelem

Üzemi zajforrások zajemissziója:

Határérték feletti zajkibocsátás, zajbírsággal sújtott üzemi telephely a településen nem ismert.

Közúti közlekedés zajterhelése:

Legjelentősebb forgalom az Árpád utcán zajlik, mely a település főútja, és egyben a 44434-es összekötő út átkelő forgalmát is levezeti. Az Alkotmány utcán tapasztalható jelentős teherforgalom a mezőgazdasági gépek által, de ez az utóbbi években valamelyest csökkent a mezőgazdasági vállalkozások és telephelyeik tagolódása miatt.

A vasúti mellékvonal forgalma csekély, az ebből származó környezeti zajterhelés a sínpár tengelyétől 25 méterre levő lakóházakra nem jelent nagyobb terhelést.

A buszállomás elhelyezése kedvezőtlen, de egy korábbi vizsgálat tapasztalatai alapján nem okoz határérték feletti zajterhelést.

A belterületi Tárház kiszolgálása okán a nehéz tehergépjármű forgalom egy része a viszonylag keskeny, átmenő forgalomtól mentes Bethlen és a Kodály Z. utcán keresztül zajlik, ahol a szállítási időszakokban jelentős zaj- és rezgésterhelést okoz. A lakosság bevonásával megvizsgálásra került egy közvetlen kiszolgáló út megépítésének lehetősége, illetve a kiszállítás mind nagyobb arányú vasútra terelését kértük a cégtől. A tárház új bekötőút építésére több éves előkészítés után pályázati támogatást nyert önkormányzatunk.

6.3 Hulladékok kezelése**Veszélyes hulladékok:**

Az üzemi, szolgáltató tevékenységekből eredő veszélyes hulladékok gyűjtése, ártalmatlanítása, nyilvántartása a termelők feladata, amelyet az erre vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően végeznek is.

A településen jellemzően az alábbi tevékenységekből keletkeznek veszélyes hulladékok:

- a) állattartás
- b) növényvédő szerek felhasználása
- c) jármű és gépkarbantartás, javítás
- d) egészségügyi ellátás
- e) olajválasztók (üzemanyag kutak, járműmosók)
- f) fémipari megmunkálás.

Veszélyes hulladékok nem megfelelő kezelése által okozott, vagy a korábbi termelő tevékenységekből hátrahagyott környezetszennyezés nem ismert.

Gyepmesteri telep:

Gyepmesteri telep vagy dögmakra nem üzemel a településen. Az állattartó telepek saját felelősségi körükben gondoskodnak az elhullott állatok, és egyéb veszélyes hulladékok ártalmatlanításáról.

A lakoságnál, illetve a háztáji állattartás során keletkező ilyen jellegű hulladékok begyűjtése, elhelyezése vállalkozási formában, önkormányzati feladat ellátási szerződés keretében működő gyepmester által kerül megoldásra.

A kóbor ebek befogása és előírás szerinti tartása, szintén a gyepmesteri tevékenységet végző vállalkozó megbízásával teljesen megoldott a településen.

Kommunális hulladékok:Települési hulladékkezelési szolgáltatás:

A keletkező kommunális hulladék becsült mennyisége, a szolgáltató beszámolója alapján számítva: kb. 1.500 tonna/év. A kertés, vegyes tüzelésű fűtőberendezéssel

rendelkező háztartásokra jellemző, hogy az égethető hulladékok egy részét saját tüzelőberendezéseikben hasznosítják, a szerves hulladékok egy része pedig a háztáji állattartásban vagy komposztálást követően a kertekben hasznosul.

A hulladékok heti egyszeri, rendszeres elszállítása biztosított. A lakóházas területeken műanyag kukás, a lakótelepeknél konténeres (fedeles BOBR kukák) gyűjtés van. A kötelező közszolgáltatást a DAREH Bázis Zrt. látja el. Az elmúlt években megoldódott a szelektív hulladék háztól való elszállítása, valamint a lakossági zöldhulladék gyűjtése, elszállítása. Ma már lakótelepek és intézmények is élhetnek a szelektív gyűjtés előnyeivel.

6.4 Vízvédelmi szempontok

Felszíni vizek:

Mezőkovácsháza város felszíni vízfolyásai: Száraz-ér, Kutas-éri csatorna. Víztisztítási területi kategória a 9/2002. (III. 22.) Korm. rend. szerint: „*általános*”.

A felszíni vizek – részben a határon túlról érkező szennyezés, részben a rendkívül kis vízhozam miatt - IV-V. vízminőségi osztályba tartoznak. Nyári időszakban a Száraz-ér - a vízkivételek miatt - szinte állóvízzé válik. A víz minősége a mikrobiológiai paraméterek tekintetében IV. osztályba, az egyéb paraméterek vonatkozásában V. osztályba tartozik.

Felszíni vízbe történő bevezetés a strandnál az elhasznált termálvíz, és a szennyvíztisztítónál a tisztított szennyvíz történik. A kisállat feldolgozó bezárását követően a szennyvíztelep által bebocsátott kezelt szennyvíz az előírt határértékeket kielégíti.

Belvízvédelmi szempontból gondot jelent a Királyhegyes-Száraz éri csatorna gondozatlansága. A nádassal benőtt, évek óta nem kotort csatorna csapadékos időszakokban nem képes elvezetni a belvizet. A víz visszatorlódik a Kutaséri csatornába is, és csapadékosabb években magas talajvízszintet okoz a partján található Köztemetőben is. A csatorna kezelője részéről szükség lenne annak rendszeres karbantartására.

Felszín alatti vizek:

A település a II. prioritási kategóriába tartozik, így a 33/2000.(III.17.) Korm. rendelet alapján a már minőségében károsodott felszín alatti víz, földtani közeg károsodását legkésőbb 2010. 12. 31.-ig meg kellett szüntetni a kijelölt településeknek. A külön beavatkozást igénylő települések listáján településünk nem szerepel, köszönhetően a megfelelő minőségű ivóvízbázisnak.

Felszín alatti vizet veszélyeztethető források:

- a) a lakossági meglévő és nem vízzáró szennyvízgyűjtő aknák, illegális szikkasztások,
- b) állattartó telepek és háztáji állattartás csurgalékvizeti, a nem megfelelő trágyatárolási helyek, a hígrágya nem megfelelő kezelése
- c) műtrágya és növényvédő szertárolók (felhagyott repülőter, AGROKEMOL: Végegyházi út)
- d) a felhagyott, műszaki szigetelés nélküli kommunális hulladéklerakó (itt talajvíz-figyelő kutak vannak telepítve, az üzemeltető tájékoztatása alapján eddig szennyeződést nem tapasztalható)
- e) benzinkutak
- f) A mezőgazdasági termelők által engedély nélkül létesített fúrt majd

felhagyott kutak egyre növekvő száma.

Folyékony települési hulladékok kezelése:

A gyűjtőaknában gyűjtött kommunális és szociális folyékony hulladékokat szippantó kocsival szállítják be a szennyvíztelep fogadó műtárgyába, a telep állattartási és ipari eredetű folyékony hulladékokat nem fogad. A közszolgáltatást, szerződés keretében Szikszai László egyéni vállalkozó látja el.

7. A település hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

Mezőkovácsháza a statisztikai kistérség és a járás központja. Mezőkovácsháza közigazgatási múltjára és gazdasági-kulturális örökségére tekintettel, hivatott arra is, hogy összefogja a Dél-békési kistérség településeinek közigazgatási, kulturális folyamatait, ezért a gazdasági program a kistérségi szerepkör erősítését is célozza.

Közigazgatási központ a kistérség településeinek meghatározott körében a gyámhivatal, építésügyi hatóság és okmányiroda vonatkozásában. Az elmúlt években megtörtént a járások visszaállítása. Városunk történelmileg ezt a szerepkört már betöltötte, és a térségben a központi elhelyezkedése, és megközelíthetősége szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik ahhoz, hogy ezt a szerepet ismételten betöltse. A Járási Hivatal elhelyezése érdekében biztosítottuk az Árpád u. 169. sz. alatti ingatlant a Kormányhivatal részére. A városunkban működő, a területi feladatot ellátó intézményekkel a kapcsolatunkat megerősítettük, valamint saját intézményeinknél is szorgalmazzuk a térségi feladatok ellátását, szélesítését. (pedagógiai szakszolgálat, művészetoktatás, támogató szolgálat, mozgókönyvtár, közkinccs kerekasztal, orvosi ügyelet stb.).

Önkormányzatunk tagja a Dél- Békési Kistérség Többcélú Társulásnak, melynek székhelytelepülése. A társulás önálló munkaszervezetének felállása után is elvi jelentőségű, hogy a munkaszervezet Mezőkovácsházán működjön.

Tagjai vagyunk továbbá a Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulásnak (DAREH).

Testvértelepülés kapcsolatunk van a romániai Szemlak, Vinga, Menyháza valamint Parajd településekkel. Ugyanakkor a határ menti települések, és a közelben levő nagyváros Arad nyújtotta lehetőségek megkeresése a közös gazdasági kapcsolatok kiépítése is fontos lehet a térség és városunk gazdasági felemelkedése szempontjából. Újra élesztve, és folytatva a történelmileg kialakult gazdasági, kulturális tradíciókat.

8. A település jelenlegi állapotában meglévő gyenge és erős pontok (SWOT analízis)

Erősségek	Gyengeségek
<p>Szakképzett humánerőforrás, jól szervezett önkormányzati intézményhálózat, központi földrajzi elhelyezkedés a közlekedés vonatkozásában, jó megközelíthetőség. Szabadidős lehetőségek (halászat-vadászat) túrázás, lovassport, fürdő, kemping. Közigazgatási központ intézményeinek jelenléte (APEH, Munkaügy, Földhivatal, Rendőrség, Tűzoltóság, Népegészségügy, Okmányiroda). Járasközponti települési státusz. Középfokú oktatási intézmény megléte. Járóbeteg ellátás. Határ menti fekvés, Arad közelsége, az ország legkiválóbb minőségű termőföldjei. Termálvízkinccs, gyógyvízé minősített termálvíz, kiváló minőségű ivóvízkészlet, és termőföld, teljes csatornázottság. Apróvadban való gazdagság, védett értékes terület (Száraz-ér környezete). A szolgáltatások működését segítő háttérintézmények jelenléte (Központi Orvosi Ügyelet, Mentőállomás, Szakrendelő intézet, Pszichiátriai Betegek Otthona) szakképzett humánerőforrás.</p>	<p>Népességfogyás, munkahelyek hiánya, alacsony munkabér. Önkormányzati intézmények és lakások elhanyagolt állapota, a gyógyfürdő és kemping kihasználatlansága. Termávkút rossz állapota, bizonytalan gyógyvíz kitermelés. Magas adóhátralék, és kintlévőségek, fizetési hajlandóság romlása, pályázati önerő hiánya. Erdő és fa hiány. Gazdaság elmaradottsága, egyes irányokba rossz minőségű országos, illetve helyi közúthálózat, rossz közúti tömegközlekedési kapcsolatok. A helyi szociálpolitika nem élvez prioritást, a szakmai lobbhi hiánya, önkormányzati anyagi erőforrások hiánya, alacsony szakmai presztízs. Képzetlen munkaerő. Elavult, lassú számítógépek intézményi szinten. Szoftver hiányosságok (vírusvédelem, különböző irodai programok). Papíralapú információközlés még magas aránya. Számítógép-kezelői ismeretek hiánya. A fiatal, szakképzett humánerőforrás elvándorlása, utánpótlás hiánya.</p>
Lehetőségek	Veszélyek
<p>Turizmus (falusi, gyógy, fizető vendéglátás, túrázás, lovas) fellendítése. Sok eladó ingatlan. Kistérségi, járási összefogás erősödése, hagyományok teremtése és fenntartása, oktatási-kulturális központtá válni (tanügy-igazgatás, gyógypedagógia, logopédia, könyvtári szolgáltatás, közművelődés, felnőttképzés, járásközpont). Mezőgazdasági feldolgozóipar telepítése, külföldi gazdasági kapcsolatok kialakítása. Meglévő felhagyott ipari területek rehabilitációja (barnamezős beruházások), új ipari park kialakítása. Közmunkaprogramok, adóhátralék csökkentése, fásítás, erdősítés, vadászati lehetőség. Termál-kút, geotermikus illetve egyéb zöldenergia, biogazdálkodási lehetőségek. Szennyvízhálózat, illetve közművesítettség csaknem 100%. A kistérségi központi funkció érvényesítése (szociális és gyermekjóléti szakmai központként működés), az egészségügyi ellátórendszerrel történő együttműködés, a törvényi szabályozás a saját otthonban és lakókörnyezetben történő szociális ellátást preferálja.</p>	<p>Előregedés, elvándorlás, munkanélküliség növekedése, termelők kiszolgáltatottsága határ mentiségből eredő környezetszennyezés, állatbetegségek. Termálvíz kút leállása. Gazdálkodó egységek megszűnése (felszámolása, végelszámolása), működési környezetük romlása, fizetőképes kereslet visszaesése. Nyitott határ miatti bűnözés és az ellene való védekezés feladatai és költségei. El-sivatagosodás hosszú távú veszélye, talajszerkezet romlása, időszakosan magas talajvízszint problémái. Szellemi kiürülés társadalmi és helyi közösségi veszélyei. A civilszervezetek által nyújtott szociális szolgáltatások ingyenessége, a szolgáltatási szükségletekkel bírók fizetésképtelensége, magasan kvalifikált és fiatal szakemberek elvándorlása. Infrastrukturális elmaradottság minden területen. Alig néhány nagyobb munkáltató tevékenységtől jelentősen függő pénzügyi, gazdasági, adózási eredmények. Csökkenő munkahelyek száma.</p>

IV. Fejlesztési Koncepció

1. Településfejlesztési politika, alapelvek

Környezeti adottságait tekintve Mezőkovácsháza jó helyzetben van, hiszen a település természeti környezetének meglévő adottságai jól fejleszthetőek. Éppen ezért a szükséges infrastrukturális fejlesztésekkel, a zöldterületek, illetve zöldterületi jellegű intézmények bővítésével, fejlesztésével a természetes környezet értékei megóvhatóak, erősíthetőek, elősegítve ezzel a kedvezőbb életkörülmények kialakulását, amely vonzóbbá teheti az itt lakást.

A település 2004-ben elfogadott rendezési terveinek felülvizsgálatát legkésőbb a ciklus elején, 2020-21-ben meg kell kezdeni. Ezt megelőzően elkészítendő a településfejlesztési koncepció, melynek alapjául szolgálhat jelen gazdasági program, illetve az Integrált Településfejlesztési Koncepció. A településfejlesztési koncepció, illetve a rendezési terv megalapozott előkészítését már a ciklus elején, a legszélesebb nyilvánosság bevonásával meg kell kezdeni.

Az egyik legfontosabb településfejlesztési cél az előző önkormányzati ciklusban előkészített és elnyert pályázatok megvalósítása. A több tucatnyi pályázatból mindössze néhány zárult le az előző önkormányzati ciklusban.

A pályázatok egy része továbbra is az előkészítés szakaszában áll (tervezés, közbeszerzés), illetve többenél folyamatban van a megvalósítás.

A legnagyobb probléma és ezáltal feladat, a több éves tervek és költségvetések összhangba hozása az időközben bekövetkezett változásokkal, a jelentős építőipari és egyéb áremelkedésekkel. Ez folyamatos egyeztetést és változtatást igényel az elnyert pályázatoknál.

Csak a közreműködő szervezetekkel való szoros együttműködés teheti lehetővé az elnyert pályázatok megvalósítását az összes lehetséges intézkedés megtétele mellett.

Ez nagy kihívást fog jelenteni a teljes ciklusban a pályázatokban közreműködők részére, és egyúttal az elmúlt időszak tanulságait levonva kell elkészíteni az új ciklus pályázatait, fejlesztéseit.

1.a) Az Önkormányzat településfejlesztési politikájának legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagy a Képviselőtestület ciklusa alatt olyan formában rendeződjön át, hogy a nem fenntartható vagyoni elemek értékesítésre kerülhessenek. Csak olyan fejlesztések vállalhatók, melyekkel a megvalósuló épületeket, fejlesztéseket, eszközöket, programokat a működtetés során is zökkenőmentesen finanszírozni lehet, illetve azok önkormányzati szinten kiadáscsökkentést jelenthetnek.

A fejlesztéseknek elő kell segíteni az „**energiatudatosság**”, az „**önellátó város**” és az „**értékteremtés**” körébe tartozóan megfogalmazott célok megvalósulását.

1.b) Az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldások

Az Önkormányzat Képviselő-testülete a gazdasági elképzelései között fontosnak tartja az egyes közszolgáltatások (különösen a kötelező feladatok tekintetében) biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó intézkedéseket. Át kell tekinteni a nem kötelező feladatok ellátásának további lehetőségét, a finanszírozásuk átcsoportosítását nem önkormányzati források bevonásával.

Szintén át kell gondolni az önkormányzat intézményi felépítését, az önkormányzati cégek, intézmények feladat- és létszám racionalizálását lehetőleg még a ciklus első két évében. Elkerülhetetlennek látszik olyan intézkedések megtétele, melyektől teljes önkormányzati szinten jelentős költség megtakarítás származik.

Valamennyi, a továbbiakban részletesen ismertetett fejlesztési javaslat a fenti célok elérését szolgálja.

2. Városfejlesztés- és üzemeltetés, városrendezés, gazdaságfejlesztés

2.1. Lakóterületek fejlesztése területén

- a) **Városrész rehabilitáció.**
Különösen fontos a városközpont rehabilitációs területének kijelölése Reformátuskovácsháza településrész vonatkozásában is, valamint a turisztikai, sport akcióterületek fejlesztési igényeinek kijelölése, pontosítása. A meglévő Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) felülvizsgálata a jelen gazdasági program célkitűzéseivel összhangban, hogy a következő uniós és hazai támogatási ciklusban a pályázataink alapját képezhesse. A kijelölt akcióterületen élő lakosság, civil-, és gazdálkodó szervezetek bevonása a rehabilitáció és fejlesztés előkészítésébe, tervezésébe és megvalósításába a pályázati lehetőségeink figyelembe vételével.
- b) **Lakótelkek, közterületek városképi megjelenítésének javítása.**
Jogszabályi lehetőségek kihasználásával az ingatlan tulajdonosok, használók részére előírni a telkek, közterületek rendbe tételét, folyamatos gondozását. Önkormányzati eszközpark fejlesztésével a nagyfelületű közterületek gondozásának fejlesztése. Az önkormányzat által megalkotott Települési Arculati Kézikönyv és a településkép védelmi helyi rendelet ennek megteremti az alapjait.

2.2 Intézményhálózat fejlesztése területén

- a) **Önkormányzati intézmények akadálymentesítése.**
Folytatni szükséges a megkezdett akadálymentesítési munkálatokat. Az egyes épületek bármilyen felújítása, korszerűsítése kapcsán elsődleges feladat az épület akadálymentes megközelítése, és legalább földszintjének akadálymentes használatának biztosítása.
- b) **Önkormányzati intézményi épületek energia-hatékony korszerűsítése.**
A több épületen már elvégzett, és jelentős energia megtakarítást biztosító felújítási, korszerűsítési projektek folytatása. Valamennyi intézménynél cél a nyílászárók cseréjének, a fűtési rendszerek korszerűsítésének és lehetőség szerint az épületek teljes hőszigetelésének elvégzése. Az energiatudatos fejlesztések elvégzése már rövidtávon is jelentős energiafelhasználás csökkenést eredményez önkormányzati szinten.
- c) **Térségi központi szerep erősítése.**
A város kistérségi központi szerepének megőrzése valamennyi intézmény hatékony közreműködésével. A járási igazgatási központ kialakításával a központi szerepvállalás jelentős erősítése.

2.3 Gazdasági területek fejlesztésével kapcsolatban

A gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos feladatoknál fontos szempont legyen a programok kistérségi szintre való emelése, közös fejlesztések megfogalmazása.

„Önellátó város” szemlélet továbbfejlesztése az energetika és „értékteremtés” az önkormányzati feladatok ellátása területén!

- a) Alternatív, megújuló energia-források hasznosítása.
- a.1.) Nap-, és szélenergia**
 A megújuló, zöldenergia hasznosítási lehetőségének feltárása, pályázati keretek között a szükséges tanulmányok elkészítése. Az önkormányzat rendelkezésére álló eszközökkel a közigazgatási területen megvalósítani tervezett zöldberuházások támogatása. Saját, önkormányzati energetikai beruházások folytatása, lehetőség szerint valamennyi intézményi épületre kiterjedően.
- a.2.) Geotermikus energia**
 A geotermikus energia komplex hasznosítási lehetőségének kihasználása pályázati forrásokból, vagy külső befektető segítségével. Egyrészt lehetőség nyílik a gyógyvizek gyógyászati felhasználás előtti és utáni energetikai hasznosítására, vagy önálló geotermikus energiahasznosításra.
- Bármely lehetőség kiaknázása biztosíthatja a város teljes intézményrendszere (önkormányzati és megyei fenntartású egyaránt) számára a gazdaságos és fenntartható energia-felhasználást és üzemeltetést, az energetikai függőség (gáz) feloldását, az önálló energiaellátás biztosítását. E körben meg kell vizsgálni a termásvíz mezőgazdasági célú felhasználásának (fóliasátor, üvegházfűtés stb.), illetve a lakosság bevonásának lehetőségeit.
- b) A Kormány zöldgazdaság-fejlesztési programjának helyi lehetőségei.
 Az a) pontban részletezettekén túlmenően további zöldenergia termelési lehetősége vizsgálata, önkormányzati eszközökkel történő támogatása. Energiahatékonysági programok (lakó, közintézmény, zöld kkv alprogramok) pályázati lehetőségének figyelemmel kísérése, lehetőség esetén azok megvalósítása.
- c) Mezőgazdasági termékek feldolgozásának, csomagolásának elősegítése. A gazdasági társaságok, vállalkozók támogatása a település kiváló mezőgazdasági adottságait kihasználó tevékenységek mind magasabb színvonalú ellátására, az újrafeldolgozás szintjének emelésére.
- d) Ipari terület, inkubátorház kialakításának támogatása, az ebben való önkormányzati közreműködés. Ipari terület alapinfrastruktúrájának kiépítése, ipari területek megközelíthetőségének javítása. A zöld és barnamezős beruházások valamint a Kormány vállalkozásfejlesztési programjainak támogatása az önkormányzat eszközrendszereivel.
- e) A város tulajdonában álló víziközmű vagyon fejlesztése, rekonstrukciójának megkezdése. A kiváló minőségű vízbázis további hasznosítási lehetőségeinek felkutatása, és rentábilis, új tevékenységek fejlesztéseinek végrehajtása.
- f) A település vagyongazdálkodásának tervszerű kialakítása. A vagyontárgyak közül a gazdaságosan nem fenntartható vagyoni kör (pl. kijelölt lakások,

nem lakáscélú egyéb ingatlanok) értékesítésének, egyéb hasznosításának előtérbe helyezése. A feladat felelősségteljes és üzletileg is megtérülő ellátása érdekében kiszervezés gazdasági társasági formába.

- g) Települési közszolgáltatások kapcsán a kijelölt közszolgáltatókkal fokozott együttműködés, az ellátás színvonalának folyamatos emelése érdekében.
- h) A Szántódi üdülő további korszerűsítése, fejlesztése és a Mártélyi üdülővel együtt a működtetésükben a kihasználtság növelése.

2.4 Értékvédelem területén

- a) Tájház fejlesztése.
A Táncsics u. 26. sz. alatt kialakított tájház fejlesztése. A városban működő helytörténeti szakkör, egyesület, illetve elhivatott magánszemélyek bevonásával közmunkaprogram keretében a melléképület felújítása, vizesblokk kialakítása, kerítés létesítése, udvar fejlesztése. A tájház berendezése a Könyvtár helytörténeti gyűjteményére alapozva. A látogathatóvá tétel illetve foglalkoztató, műhelymunka végzés lehetőségének megoldása. Helytörténeti eszközlétár elkészítése.
- b) A Honismereti Egyesület és a Hagyományok Nyomában Egyesület tevékenységi köréhez kapcsolódó belső és szabadtéri foglalkoztató kialakítása a Könyvtár mögötti területen, a Táncsics utcai volt Posta ingatlanán, illetve a volt „KISZ-tábor” hasznosításával.
- c) Reformátuskovácsháza településközpont épületeinek rekonstrukciója, funkcióváltás lehetőségének kiaknázása.
- d) Kegyeleti park rendezése, folyamatos karbantartása, látogathatóvá tétele, és a kriptasor felújításának folytatása.

2.5 Közlekedés-fejlesztéssel kapcsolatban

- a) Külterületi utak korszerűsítése érdekében együttműködés a kistérség önkormányzataival. El kell érni városunk közötti kapcsolatainak jelentős javítását, az ország vérkeringésébe történő becsatlakozás érdekében.
A Makó – Gyula útvonal korszerűsítésével a Gyulai kórház elérhetősége és az M43 autópálya Csanádpalota melletti elérésének biztosítása.
A Battonya – Kunágota – Békéscsaba útszakasz felújításával, illetve az ehhez való becsatlakozással a megyei közigazgatási központba való eljutás minőségi javítása.
- b) Belterületi utak felújításának, korszerűsítésének folytatása, útépités.
A **Kossuth és Deák utcák** felújításához hasonlóan folytatni kell a burkolt útjaink korszerűsítését, törekedve a magasabb műszaki színvonalú pályázatra, kivitelezésre. Több burkolt utunk állapota a használhatóság határán van. Középtávú terv szükséges az utak felújítási sorrendjének megállapítására, ebben figyelembe véve az előttünk álló pályázatok közlekedésfejlesztési támogatásának lehetőségeit, feltételeit.
A burkolatlan, földes utcákban a szilárd burkolatú úttest kiépítése elsődleges fontosságú.

Az útalapok ideiglenes lezárása, ezáltal pormentes kialakítása is elsődleges az ott lakók egészsége érdekében.

Pályázati feltételek rendelkezésre állása szükséges megvalósításukhoz.

- c) Kerékpárút hálózat
Az Árpád utcai kerékpárút újjáépítése közlekedésbiztonsági szempontból és a lakossági igények okán is prioritást élvez. Pályázati eszközök hiányban a közmunkaprogram keretében, saját kivitelezésben részlegesen már felújításra került a meglévő kerékpárút nyomvonala. A kerékpárút hálózat bővítésével lehetővé kell tenni Reformátuskovácsháza biztonságos kerékpáros megközelíthetőségét is. A települések közötti kerékpárút hálózat kiépítése is célként fogalmazható meg Végegyháza irányába, illetve turisztikai célok elérése érdekében 67. majorba, illetve a horgásztóhoz.
- d) A külterületi földutak helyzete.
A jelenleg önkormányzati tulajdonú külterületi földutak rendezéséhez használható autógréder és vontatható földgyalu felújításával meg kell kezdeni, majd folyamatosan biztosítani kell a dűlőutak megfelelő állapotát. E tevékenységbe be kell vonni a termőföldek tulajdonosait, akik döntő mértékben használják ezen utakat. További városüzemeltetési eszközfejlesztéssel biztosítani kell a saját erős útkarbantartást.
- e) Árpád – Alkotmány utcai csomópont korszerűsítése
Pályázati lehetőség rendelkezésre állása esetén a legbiztonságosabb megoldást körforgalom építése jelentheti. A megvalósítás érdekében szorosan együtt kell működni az országos közút kezelőjével. A körforgalom tervezésére elnyert forrásból a terveket el kell készíttetni.
- f) Valamennyi buszmegállóban biztosítani kell a fedett várakozás lehetőségét és ülőpad, valamint szeméttároló kihelyezését.
- g) Megfelelő tapasztalatok birtokában a vasútállomás épületek üzemeltetési szerződését meghosszabbítva továbbra is biztosítani kell a lakosság kulturált várakozási feltételeit. A MÁV lakások, épületek és területek átvételével javítani kell a területek kulturáltságán, gondozottságán.
- h) A Tárház kiszolgálását ellátó lakó utak tehermentesítése céljából meg kell valósítani a közvetlen megközelítést biztosító elkerülő út megépítését. Egyúttal kezdeményezni kell a vasúti súlykorlátozás feloldását, ezzel biztosítva a termény kiszállítás vasútra terelését, a közúti igénybevétel csökkentését.
- i) Kistérségi vagy városi szinten az útüzemeltetői feladatok saját szervezetben történő ellátását fejleszteni kell.

2.6 Közműellátás, illetve egyéb infrastruktúra fejlesztése területén

- a) A szinte teljesen kiépült szennyvízhálózat bővítése a II. ütemben elmaradt utcákban (pl. Vásárhelyi út). Fontos szempont a lakossági rákötések számának növelése, illetve az önkormányzati ingatlanok (pl. Ipari terület, Fürdő, Kemping stb.) teljes körű rákötése.

- b) A belterületi csapadékvíz hálózat rendbe tétele, a szikkasztóárkok szabványos kialakítása. A külterületi csatornák kezelőinél el kell érni a medrek tisztítását és folyamatos karbantartását, ezzel a megemelkedett talajvízszint csökkentését.
- c) A belvárosi légvezeték rendszer földkábelre történő átépítésének folyamatos megvalósítását, a közművek esetleges beruházásaihoz, illetve a városközpont rehabilitációjához kapcsolódva.
- d) Az Alkotmány utcai köztemetőben vizesblokk kialakítása, fásítás megvalósítása, új temetői központ kialakítása.
- e) A Reformátuskovácsházi köztemetőben parkosítás, vizesblokk létesítés.
- f) Egységes térinformatikai rendszer önkormányzati szintű felfektetése, ebbe integrálva a különböző szakági nyilvántartásokat (pl. közműnyilvántartás, temetőkataszter, zöldkataszter, stb.)

2.7 Turisztika fejlesztése területén

- a) Egészségturizmus feltételeinek megteremtése.
A rendelkezésre álló kiváló minőségű gyógyvízre épülve orvosi szolgáltatások telepítése a fürdő- kemping komplexumhoz. Középtávon a gyógyfürdő megnevezés megszerzése, az ehhez szükséges fejlesztések megvalósítása pályázati lehetőségek kihasználásával.
A balneológiai tevékenységek bevezetéséhez szükséges orvosi-gyógyfürdői együttműködés feltételeinek megteremtése.
A gyógyvíz minősítés hatályának meghosszabbítása, az ehhez szükséges intézkedések megtétele.
- b) Fürdő és kempingfejlesztés
Turisztikai pályázatokra való felkészülés. Elsősorban a biztonságos termálvíz kitermeléshez szükséges fejlesztések megvalósítása.
Gyógyfürdő fejlesztés keretében a gyógymedence és környezetének teljes korszerűsítése megfelelően telepített öltöző és vizesblokk kialakítása.
A megújult nagymedencére szervezve az úszásoktatás bevezetése.
Gyermekmedence bővítése, hőcserélőre kötése, fűthetővé tétele, ezzel is bővítve a fürdő szolgáltatásait
Középtávon ki kell dolgozni a teljes szezonos működtetés lehetőségét és annak feltételeit, vizsgálva az üzemeltetés pénzügyi kondícióit.
A kempingezési feltételeinek további javítása a vendégek igényeinek feltárásával, a felmerülő igények biztosításával.
Gyermektáboroztatási lehetőség kialakítása a kemping területén, a fürdő szolgáltatásaira, illetve a volt „KISZ tábor” adottságaira is építve.
A fürdő és kemping adottságainak kihasználásával a nyári szervezett programok (Pünkösd, Fürdőfesztivál, éjszakai fürdőzés, stb.) fenntartása és bővítése.
A szolgáltatások és lehetőségek ismertségének jelentős javítása a marketing tevékenység fejlesztésével.
Tanmedence építése a fürdőben, törekedve a meglévő funkciókkal történő összehangolásra.
Hosszú távú, és teljes körű fürdő és kempingfejlesztési program elkészítése.

- c) Turisztikai vonzerők fejlesztése
A falusi turizmus, termálturizmus, ökoturizmus, diákturizmus feltételeinek és marketingtevékenységének javítása. A térségi gyalogtúra útvonal turisztikai lehetőségeinek kihasználása. Vállalkozók bevonása egyéb turisztikai lehetőségek biztosítása érdekében (pl. lovas turizmus, gasztronómiai látványosság, szálláshely biztosítás, tenisz, stb.).
- d) Hagyományörző civil szervezetekkel való együttműködés szélesítése, bevonásuk a város turisztikai fejlesztési terveibe.
- e) A városi rendezvények, az egyházi turizmus (templomok, búcsúvásár stb.) turisztikai vonzerejének növelése.
- f) Településmarketing tevékenység jelentős fejlesztése az előzőekben említett turisztikai lehetőségekre építve. Ennek keretében a lakosság tájékoztatására alkalmas lehetőségek (internet, helyi újság, honlap, mobiltelefonos alkalmazások stb.) mind szélesebb körben történő felhasználása.

3. Környezet- és tájvédelem területén

3.1 Tájfejlesztés, tájrendezés területén

- a) Parkerdő fejlesztésének megvalósítása pályázati lehetőség rendelkezésre állása esetén.
- b) Ökofolyosó kialakítása a Száraz-ér minél hosszabb szakaszán (térségi szinten), ezzel összefüggésben őshonos növények és állatok betagozása az ökorendszerbe.
- c) Illegális szemétkerakatok megszüntetése, ehhez kapcsolódva a hulladék-begyűjtési tevékenység fejlesztése érdekében a szelektív hulladékgyűjtés és a zöldhulladék gyűjtés, hasznosítás bevezetése.
- d) Túraútvonal és kihelyezett eszközök folyamatos karbantartása, rendezése.
- e) Mezőgazdasági termeléssel nem hasznosítható önkormányzati földterületek rendezése, parkosítása, erdősítése.

3.2 Zöldterület-fejlesztéssel kapcsolatban

- a) Városközponti park kialakítása, fejlesztése (Csanád Vezér Általános Iskola, Templomkert, Hősök tere park, Áruház környezete) Itt a városközpont rehabilitációs pályázat is figyelembe veendő, és a térburkolatok, közművek, épülethomlokzatok felújítását is tervezni kell. Pályázati forrás hiányában a központi térburkolatok korszerűsítésének megkezdése saját gyártású térkövek beépítésével.
- b) Felhagyott játszóterek parkosítása, a veszélyes játszóeszközök eltávolítása, szabványos központi játszótér kialakítása.

- c) Városi erdők szakmai szintű működtetése, erdőgazdálkodás koordinálása a magántulajdonosok bevonásával is.

4. Informatika, e-közigazgatás területén

- a) Az E-közigazgatás az ASP rendszer bevezetésével egyidőben elkezdődött. A korábbi elképzelések az Általános Nyomtatványtervező program segítségével a meglévő papír-alapú űrlapok és dokumentumok átalakítása az ASP űrlapkezelő rendszer használatát követően okafogyottá váltak. A legtöbb nyomtatvány elérhető a Hivatal weboldalán keresztül. Hamarosan az elektronikus fizetés is elérhetővé válik az egyes ügytípusokkal kapcsolatban.
- b) A Szerverterem külön elektromos betáplálással üzemel, viszont az épületben nagyon gyakori az áramingadozás és az áramszünet, ezért szükséges egy erre a célra megfelelő védelmekkel ellátott, nagy-teljesítményű szünetmentes tápegység beszerzése, ami az aktív hálózati eszközöket és a szervereket is védi.
- c) Az elavult munkaállomások és perifériák újakra történő lecserélése jelentős költséggel jár, így erre pályázati lehetőséget kell találni. A nagyon régi számítógépek üzemeltetése azonban gazdaságtalan és adatvesztéssel járhat, a napi szintű feladatellátást is nehezíti, ezért ezeket folyamatosan igyekszünk használt, de jó állapotú eszközökre cserélni.
- d) Az Önkormányzat Kormányzati Gerinchálózatra (NTG -re) való csatlakozását követően a biztonságos internet és a törvényi kötelezettségeknek megfelelő feladatellátás biztosított. Mivel a csatlakozott eszközök és rendszerek maximális biztonságot követelnek meg, ezeket teljesen elkülönülten kezeljük.
- e) Továbbra is fontos az együttműködés a településen működő informatikai szolgáltatókkal a lakosság mind szélesebb körű tájékoztatása és a rendelkezésre állás javítása érdekében.

5. Köznevelés, közművelődés, sport

5.1 Nevelési-oktatási infrastruktúra fejlesztése területén

- a) Tanuszoda építése, tervezetten 2 medencés kialakítással.
- b) Új, szabványos tornacsarnok építése, salakpálya és burkolt pálya felújítása.
- c) Óvoda udvari burkolatainak kialakítása saját gyártású térkövekkel, kisebb felújítások folytatása.
- d) Napközi konyha felújítása.

5.2 Közművelődési infrastruktúra fejlesztés területén

Intézményeink tevékenysége is támassza alá a kistérségben betöltött központi szerepüket.

Művelődési Központ:

- a) Nagyterem belső felújítása (festése, függönyök cseréje)

- b) Színpad teljes körű felújítása (színpadi függöny cseréje, fény és hangtechnika korszerűsítése, padlóburkolat csere,)
- c) Ifjúsági közösségi tér kialakítása, működtetése (ifjúsági klubterem kialakítása, eszközök, bútorzat beszerzése, működtetés)
- d) Riasztó rendszer bővítése, felújítása
- e) Berendezési tárgyak cseréje, korszerűsítés (asztalok, székek beszerzése)
- f) Hátsó épületrész fűtés korszerűsítése, klubterem felújítása (padlóburkolat csere, festése, berendezési tárgyak cseréje)
- g) Művelődési Központ valamennyi vizesblokkjának teljes felújítása
- h) Művelődési Központ külső vakolat hőszigeteléssel
- i) A település kulturális értékeinek megőrzése, megismertetése, gondozása, fejlesztése.
- j) A helyi öntevékeny csoportok, civilszervezetek támogatása.
- k) A kistérségi szerepkör erősítése a kultúra területén.
- l) Dél-Békési Közkincskerekasztal működésének támogatása.

Könyvtár:

- a) Könyvtár épületbővítése előadóteremmel, raktárhelyiséggel

5.3 Szabadidősport, rekreáció infrastruktúra fejlesztés területén

- a) Sári Ferenc Sportcentrum épületének teljes rekonstrukciója, pályáinak karbantartása, futópálya felújítása
- b) Betonozott pályák felújítása
- c) Fitneszpark kialakítása
- d) Hosszabb távon: Sportszarnoképítés

5.4 Meglévő intézménystruktúra átalakításával, kihasználtság javításával kapcsolatban

Közművelődési Intézmény részvétele a felnőtt képzésben.

Az intézmények és önkormányzati cégek strukturális átalakításának vizsgálata szükséges a feladatok és létszámok, ezzel együtt a működtetési költségek racionalizálása érdekében.

5.5. Gyermekjóléti ellátás területén

2011. december 01-én kezdte meg működését az újonnan felépített, jelenleg 36 férőhelyes bölcsőde. A gyermekjóléti alapellátás keretében működő intézmény a 3 éves kor alatti gyermekek napközbeni ellátását biztosítja a városban és igény szerint feladatellátási szerződés keretében a környező településekről érkezőknek is. A férőhelyek kihasználtsága folyamatosan emelkedik, továbbra is törekedni kell azok maximális kihasználására.

6. Szociális ellátás területén

Az Integrált Szolgáltató Központ a Fáy u. 30-32. szám alatt megvalósult a térségi szintű konzultációs feladatokhoz megfelelő szolgáltatói szintér kiépítése és a felvállalt szükségletalapú alapszolgáltatások minőségi biztosítása.

A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ integrált intézmény, jövőre vonatkozó elképzelései szakmai egységenként:

6.1. Támogató Szolgálat:

- feladatmutatók emelésének engedélyeztetése a finanszírozás növekedése érdekében
- fejlesztő foglalkozások szervezése és lebonyolítása
- személyi segítők további képzése (gyógytorna)
- szakmai munkát segítő, fejlesztő pályázatok további figyelemmel követése és benyújtása
- társadalmi integrációt segítő, elősegítő programok szervezése

6.2. Idősek Klubja :

- kirándulások, ünnepségek megszervezése
- hozzátartozói és lakossági nyílt napok megszervezése
- valamennyi ellátottra és lakosságra kiterjedő szociális és egészségügyi felmérés és nyomon követés elkészítése

6.3. Család és Gyermejjóléti Szolgálat:

- Szabadidős programok további megtartása.
- Szakmai és ellátotti érdekképviselet erősítése

6.4. Család és Gyermejjóléti Központ

- Szabadidős programok és a nyári felügyeleti tábor megtartása
- Gyermek / Családok Átmeneti Otthonának kialakítása

6.5. A Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ, következő 5 évre vonatkozó elképzelései, fejlesztési javaslatai:

- egységes szakmai protokoll kidolgozása az idős ellátások, szociális alapellátások területén
- a település lakosságát érintő szociális felmérés előkészítésében való aktív közreműködés
- a lakosságot és az ellátási területet érintő egészségügyi és szociális felmérés elkészítése
- Támogató Szolgálat estében a feladatmutatók emelésére befogadás figyelése az ellátás színvonalának emelése érdekében
- A meglévő infrastruktúra további fejlesztése, korszerűsítése
- Az étkeztetés és nappali ellátás feladatellátásnál lévő gépjármű cseréje, korszerűsítése
- További szakmai eszközbeszerzésre, működésre irányuló pályázatok benyújtása
- Életmódsegítő, egészséges életmódot preferáló, prevenciós programok szervezése ellátotti és lakossági szinten
- Intézményi honlap elkészítése
- Minőségi segítő-hálózat szervezése és működtetése, amely segítséget nyújt az igénybevevők egyéni problémáira, életviteli, életfenntartási szükségleteinek kielégítéséhez. A segítséssel a veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése, a mindennapi élettevékenységek szinten tartása, lehetőség szerinti jobbá tétele történik, illetve a fogyatékos személyek számára egyfajta biztonságot nyújt, a korábbi magány, elszigeteltség érzését csökkenti.

- A Mezőkovácsháza, Táncsics 19. szám alatti ingatlan felújításával speciális szükségletű ellátás biztosítására nyílik lehetőség, továbbra is cél az épülethez tartozó területen önkormányzati fenntartású bentlakásos elhelyezést nyújtó intézményegység felépítése. Településünk, mint az országosan is jellemző, elöregedő lakosságú. A meglévő szociális alapszolgáltatások nem minden esetben teszik lehetővé a szükségletek és igények kielégítését. Az igénylők körében a két építészeti beruházás a növekvő szükségletek kielégítését szolgálná és teszi/tenné komplexé az idős ellátást városunkban.
  - Az intézmény működtetésében lévő Napközi Konyha tetőszigetelése, az épület klimatizálása, elszívó rendszerének szabvány szerinti cseréje, külső – belső nyílászáróinak cseréje, kiszolgáló egységek bővítése, eszközök korszerűsítése, cseréje, vizes blokkok felújítása, korszerűsítése, fűtés korszerűsítése, villamos hálózat cseréje, bővítése, belső terek burkolatának cseréje
  - Napközi Konyhához tartozó füves terület gyümölcsfával való betelepítése
  - Napközi Konyha udvarán az ipari konténerek céljuk szerinti beüzemelése
- Volt KISZ tábor és a strand lehetőségeinek kihasználása kedvezményes gyermektáboroztatás, üdültetés (pl.: alkotó táborok, bűnmegelőző táborok a rendőrség közreműködésével, sport vagy zenetáborok stb.).

7. Egészségügyi alap- és szakellátás területén

Városunk és a térség demográfiai jellemzői az egészségügyi ellátásokat igénybe vevőket és a szolgáltatásokat nyújtó orvosokat, szakorvosokat, szakdolgozókat is érinti. A jelenlegi kapacitások stabilizálása és fenntartása, a megfelelő szakmai ellátás biztosítása fontos az alapellátások és szakellátások tekintetében is. Ehhez szükséges a személyi és tárgyi feltételek hosszú távú biztosítása és az ellátók együttműködésének erősítése.

Jelenleg ellátást biztosító háziorvosok közül 2 körzet tekintetében saját tulajdonú ingatlanban végzik tevékenységüket. Hosszú távon a folyamatosan és biztonságosan elérhető ellátás érdekében, valamint több szakma egy helyen való működését segítő praxisközösség kialakítása. (Pl.: egy helyen működhetne háziorvosok, dietetikus, gyógytornász, Egészségfejlesztési iroda).

A fogászati alapellátásban az eszközpark folyamatos fejlesztése javasolt, valamint az alacsony központi finanszírozás mellett javasolt költségtérítéssel beavatkozások számának növelése.

Központi ügyeleti ellátás szakmailag biztonságos és költséghatékony működtetése érdekében a térség ügyeleti szolgáltatóival egyeztetések szükségesek, valamint további orvosok és szakemberek bevonása szükséges a rendszerbe, alapozva az OMSZ-al való további együttműködésre.

Évtizedek óta bizonyítottan kimutatott, városukban elérhető gyógyvíz jótékony hatásának kihasználásának újbóli átgondolása a fizioterápia által biztosítható vizes kezelések tekintetében szükséges. A fürdő területére kitelepített ellátásokkal komplex szolgáltatások elérhetővé válnának, mely a turizmus fellendülését is szolgálhatja. A támogatott és térítési díj mellett igénybe vehető kezelésekkal városunk, térség és határ menti vendégek igényeit lehetne kielégíteni.

Járóbeteg szakellátásban az esetlegesen kihasználatlan óraszámok figyelemmel kísérése és átstrukturálása javasolt a mindenkori térségi morbiditási és mortalitási adatok figyelembe vétele mellett.

Egészségfejlesztési Iroda helyi- és térségi feladatokat ellátó, egészségfejlesztési és prevenciók tevékenységét hosszú távon érdemes folytatnia, tapasztalva az eddig eltelt 6 év alatti eredményes munkáját.

8. Adózás

Az elkövetkezendő évek során az adóbevételek szinten tartása mellett az egyes adónemeknél az alábbi célkitűzéseket tesszük az adózók nagyobb mértékű leterhelése nélkül.

8.1. Építményadó:

A Htv. rendelkezései értelmében az építményadó mértékének legmagasabb összege 2020. január 1. naptól 1.951,- Ft/ m².

Indokolt lehet az építményadó mértékének emelése, amely 2016. január 1. óta jelenleg is lakások és garázsok esetében 70,- Ft/m², minden más esetben 180,- Ft/m².

Az önkormányzat építményekhez kapcsolódó megnövekedett költségei is indokolhatják az adó mértékének növelését, amennyiben arra más módon fedezet nem biztosított.

Ugyanakkor gazdaságélénkítési céllal javaslatot teszek az adókedvezmények kiterjesztésére, amennyiben az hosszútávon foglalkoztatás bővítéssel, munkahelyteremtéssel jár.

8.2. Helyi iparűzési adó:

A jelenlegi 2 % törvényi maximum adómérték van érvényben önkormányzatunknál. Az adó mértékének emelése nem lehetséges, ugyanakkor a törvényi mentességek közül bevezetésre került a vállalkozó házi orvosok és védőnők törvényben meghatározott mentessége.

8.3 Idegenforgalmi adó

2008. január 1-i hatállyal került bevezetésre az idegenforgalmi adó.

Mezőkovácsháza illetékességi területén jelenleg 6 vállalkozás tevékenységi körébe tartozik szálláshely szolgáltatás, amely alapja az idegenforgalmi adónak.

Az adó alapja a megkezdett vendégéjszakák száma, mértéke (fő/vendégéjszaka)

2008. évtől	200,- Ft
2012. évtől	300,- Ft
2014. szeptember 3. naptól	100,- Ft
2018. évtől	150,- Ft
2020. évtől	300,- Ft

A Htv. rendelkezései értelmében az idegenforgalmi adó mértékének legmagasabb összege 2020. január 1. naptól 532,- Ft/fő/vendégéjszaka.

Az idegenforgalmi adó viszonylag alacsony mértékével az önkormányzat támogatja a „Borostyán” kemping kihasználtságát. A „Borostyán” kemping jobb kihasználtságával növekszik a város idegenforgalmi ereje.

8.4. Gépjárműadó:

Jelentős adóbevétel növekedés nem várható, mivel törvényi előírások szerint kell az adóztatást végrehajtani.

Az önkormányzatnak nincs kedvezményadásra jogosultsága. Csak a törvényben

meghatározott mentesség adható.

8.5. Általános fejlesztési célok:

A tervezett adóbevételek megszerzése érdekében a hivatalnak hatékonyabbá kell tenni a helyi adó hátralék behajtást. Az évenkénti adóhátralékok csökkenése az előző évi összes hátralék 5 % a.

8.6. Települési adó

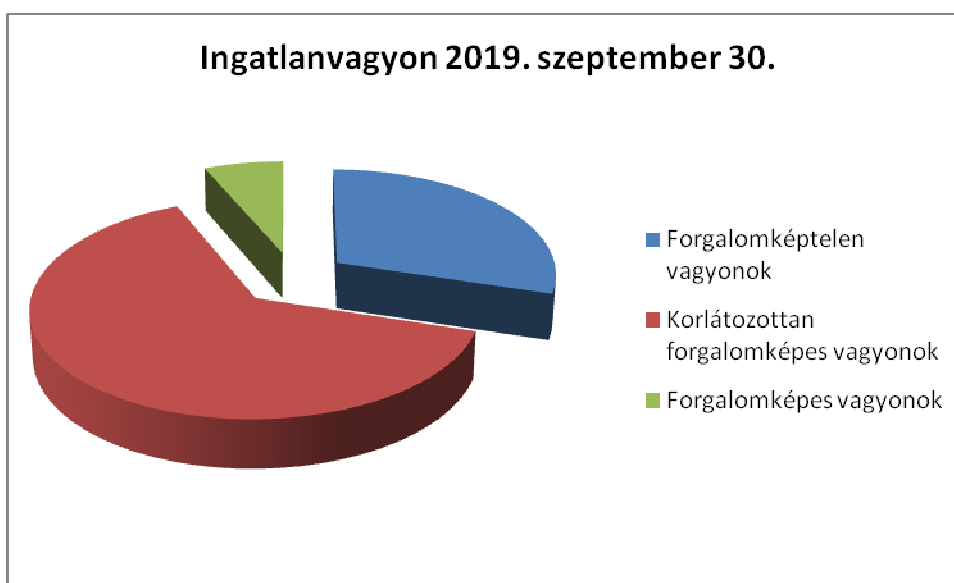
A lakosság számára is kiemelt jelentőséggel bíró kezdeményezések finanszírozására lehetőség van települési adó bevezetésére. Amennyiben az ilyen tevékenységek fejlesztésének fedezetére nem áll rendelkezésre elegendő forrás, úgy a Képviselő-testület dönt a települési adó bevezetéséről.

9. Vagyon, vagyongazdálkodás

Mezőkovácsháza Város Önkormányzata 2019. szeptember 30-án (jelenleg hatályos vagyonrendelet) az alább feltüntetett ingatlanvagyonnal rendelkezik.

Ingatlanvagyon 2019. szeptember 30.

	<i>Ft</i>
Forgalomképtelen vagyonok	1 953 699 850
Korlátozottan forgalomképes vagyonok	4 184 071 197
Forgalomképes vagyonok	425 090 588
Ingatlanvagyon összesen	6 562 861 635

Az önkormányzati vagyon törzsvagyonból és forgalomképes üzleti vagyonból áll. A törzsvagyon forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes vagyon. A törzsvagyon közvetlenül szolgálja az önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását.

Az önkormányzat ingatlanvagyonának nyomon követése, a vagyonban bekövetkezett változások aktualizálása az Ingatlanvagyon-kataszteri programban lévő adatok, valamint az Önkormányzat vagyonrendeletének mellékleteiben szereplő adatok módosításával történik.

Az Önkormányzat ingatlanvagyonával történő gazdálkodásra hosszú,- és rövidtávú vagyongazdálkodási tervet készített. A vagyongazdálkodási tervekben is rögzítésre

került az, hogy az Önkormányzatnak arra kell törekednie, hogy a meglévő vagyonával optimálisan gazdálkodjon. A kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását a rendelkezésére álló vagyonnal a lehető legmagasabb szinten oldja meg. A rendelkezésre álló vagyonnal felelősen, költségtakarékosan, rendeltetésszerűen, és átlátható módon gazdálkodjon. Vállalkozási tevékenység végzése tekintetében elsődleges szempont, melyet nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a vállalkozási tevékenység végzése nem veszélyeztetheti az Önkormányzat kötelező feladatainak ellátását.

A törzsvagyon üzemeltetése során a vagyon rendeltetésszerű használatát, a vagyon állagának megőrzését, a szükséges és indokolt fejlesztéseket biztosítani szükséges. A vagyon gyarapítása (új vagyontárgy beszerzésével, vagy a meglévőn végrehajtott beruházással, fejlesztéssel) terén törekedni kell arra, hogy a vagyongyarapításnak önkormányzati feladatellátáshoz kell kötődnie és a továbbiakban költségmegtakarítást kell, hogy előidézzon.

A forgalomképes, üzleti vagyoni körben feleslegessé váló vagyon hasznosításáról, - akár értékesítés útján is - gondoskodni kell.

10. Befektetéstámogatási politika célkitűzései

Az Önkormányzat Képviselőtestülete a befektetés támogatási politikai célkitűzéseit a következők szerint határozza meg:

- A Képviselőtestület törekszik arra, hogy a befektetők számára a település kedvező feltételeket biztosítson.
- A Képviselőtestület helyi döntéseivel támogatja azokat a befektetőket, amelyek hozzájárulnak a település fejlődéséhez, illetve jelentős számú munkahelyet teremtenek.
- Az Önkormányzat az ipari területtel, az infrastrukturális beruházásokkal szintén támogatja a befektetni szándékozókat.

11. Településüzemeltetési politika célkitűzései

A település településüzemeltetési politikájának célkitűzései a következők:

- Az Önkormányzat a közszolgáltatások biztosítása és színvonalának emelése vonatkozásában meghatározottakat a lehető legmegfelelőbb szolgáltatóval végezze, figyelembe véve
  - a gazdaságosság,
  - a hatékonyság,
  - az eredményesség követelményeit, és
  - a lakosság és a szolgáltatást igénybe vevők érdekeit.
- A fenti követelmények, és érdekek teljesülését folyamatosan figyelemmel kell kísérni. A település számára nem megfelelő eredménnyel járó közfeladatok esetében rendszeresen vizsgálni kell azt, hogy a közszolgáltatás biztosítása más szolgáltatóval, illetve más módon nem lehetséges-e.
- A településüzemeltetés során párbeszédet kell kezdeményezni a civil szervezetekkel, az intézményekkel, annak egyeztetésére, hogy mely tevékenységek azok, melyekbe be tudnak kapcsolódni.
- A településüzemeltetésben nagyobb teret nyerjen a közmunkaprogramok értékteremtő tevékenysége. Megfelelő programok kidolgozásával és működtetésével biztosítani kell a létrehozandó beruházások hasznosságát és tevékenységek önfenntartását, illetve bevétel termelését.

12. Fejlesztések ütemezése

2020.

- Kerékpárút építés I. ütemének megvalósítása
- Kerékpárút építés II. ütemének megvalósítása
- Ipari Terület kialakítása, infrastruktúra fejlesztése
- Inkubátorház kialakítása az ipari területen
- Reformátuskovácsházi Óvoda felújítása
- Napközi Konyha felújítása
- Leromlott városi területek rehabilitációja
- Zöld város projekt megvalósítása
- Dózsa utca és egyéb útszakaszok felújítása
- Településfejlesztési koncepció megalkotása
- Gyógyvíz minősítés érvényességének meghosszabbítása
- Újszülött park kialakításának megkezdése

2021.

- Kalocsa Róza Művelődési Ház felújítása
- Tárház kiszolgáló út építése
- Útalapok pormentesítése, porvédő lezárása
- Valamennyi önkormányzati ingatlan szennyvízhálózatra történő rákötése
- Fürdő termálkút felújítása, termálvezeték és fogadó műtárgyak cseréje
- Köztemetőken vizesblokk kialakítása, fásítás folytatása
- Fürdőben gyermekmedence hőcserélőre kötése, fűthető kialakítása
- Központi játszótér felszereltség javítása, fásítás, árnyékolás megoldása
- Közlekedésfejlesztési Koncepció felülvizsgálata
- Városrendezési tervek egyeztetése, elfogadása.
- A fürdő teljes szezonos működésének kidolgozása.

2022.

- Fürdő termálmedence öltöző és vizesblokk építése, téli használat feltételeinek kialakítása
- Kemping felszereltségének, működési feltételeinek javítása.
- Korszerű közigazgatás – Polgármesteri Hivatal épületének infrastrukturális felújítása
- Kegyeleti park rendezése, látogathatóvá tétele.
- Iskolai szabványos tornacsarnok építése.
- Településmarketing Stratégia kidolgozása
- Szennyvízhálózat teljes kiépítettségének előkészítése, tervezés, pályázat.
- Köztemetők ravatalozóinak felújítása, kegyeleti infrastruktúra fejlesztése.
- Szociális alapszolgáltatás keretében speciális szükségletű személyek nappali ellátásának biztosítása

2023.

- Kulturális, szabadidős tevékenységek közösségi terének kialakítása az Ifjúsági Tábor és a Kertészet igénybe vételével. Gyermektáborozás feltételeinek kialakítása.
- Sporttevékenységre alkalmas futópályák, salakpályák és betonos pályák felújítása városi szinten. Sportpálya épület, lelátó, kerítés, pályák felújítása, akadálymentes kialakítása, eszközbeszerzés.
- Szociális alapszolgáltatás keretében rászoruló bentlakásos ellátásának biztosítása
- Árpád – Alkotmány utcai csomópont korszerűsítése, körforgalom kialakítása.
- Kerékpárút fejlesztés külterületen (Végegyháza, Horgásztó, 67. major).

2024. és azt követő években

- Tanuszoda megépítése
- Az egészségturizmus fejlesztéséhez szükséges orvosi szolgáltatások fürdőre telepítése, a gyógymedence teljes korszerűsítése, esetleg újabb gyógymedence építése
- Szennyvíztisztító telep korszerűsítése, napelemes rendszer telepítése
- Ökofolyosó kialakítása a Száraz-ér térségi szakaszán
- Szennyvízhálózat teljes kiépítettségének elérése az agglomerációban, Végegyházával együtt.
- Informatikai fejlesztések a közterületi wifi-hotspotok kialakításával és a Polgármesteri Hivatal teljes informatikai rendszerében, térinformatikai rendszer kialakítása.
- Gyermek / Családok Átmeneti Otthonának kialakítása (A Mezőkovácsházai Járás valamennyi települését érintené a fejlesztés)

2020 – 2024. között folyamatosan

- Közmunkaprogramok értékteremtő tevékenységeinek, fejlesztéseinek programjainak meghatározása.
- Közvilágítási lámpatestek bővítése
- Illegális személtalrakók felszámolásának folytatása
- Belterületi szikkasztóárkok rendezése
- Földes utcák burkolat (alap) építés
- Kistérségi kulturális programok szervezése (Dél-Békés értékei, fesztiválok, táborok szervezése)
- Alternatív, megújuló energiaforrások hasznosításával és zöldgazdaság-fejlesztéssel kapcsolatos tanulmányok, programok, pályázatok elkészítése.
- Önkormányzati intézmények épületeinek karbantartása, akadálymentesítés és energia-hatékony felújítások folytatása, éves költségvetésekben intézményi korszerűsítések szerepeltetése.
- Gazdaságfejlesztés keretében meghatározott feladatok végrehajtása.
- A turizmusfejlesztés keretében meghatározott folyamatosan ellátandó feladatok elvégzése, a marketingtevékenység minden területen történő fejlesztése, turisztikai vonzerők folyamatos erősítése.
- Együttműködés az országos közutak korszerűsítésének elérésében.

- Burkolt utak építése, meglévők felújítása a pályázati lehetőségek, illetve lakossági összefogás függvényében.
- Külterületi földutak karbantartására együttműködés kialakítása.
- Önkormányzati intézmények feladat ellátási körében felmerülő tevékenységek saját hatáskörben történő ütemezése, a feladat ellátásban a térségi szemlélet, és a magas színvonalú, lakosságbarát munkavégzés előtérbe helyezése.
- Újszülött park évenkénti bővítése

V. ÖSSZEGRZÉS

A településfejlesztésünk meghatározó célja a település népességmegtartó képességének növelése és ezzel együtt a városban keletkező jövedelmek megtartása, bővítése. Ennek egyik eszköze a helyi gazdaság fejlesztése, a működésre és a fejlesztésre fordítható források helyes arányának megteremtése. Az infrastruktúra fejlesztés alapvető szempontja, hogy legyen tere a gazdaság, a kereskedelem, a szolgáltatások fejlődésének.

Miután az országos tendenciák is azt mutatják, hogy a lakosság szám évről-évre csaknem annyival csökken, mint Mezőkovácsháza lakos számának ötszöröse, ezért reálisan azt a célt lehet kitűzni, hogy a **népesség szám csökkenését mérsékeljük**.

A cél, hogy ezt a dinamikát csökkentsük. Ezt kell, hogy szolgálja valamennyi fejlesztés a településen.

Ha az elképzelések megvalósulnak, van reális esélye a népesség szám csökkenésének mérséklésére. Ennek megfelelően Mezőkovácsháza állandó népességét 2019-re, 6100-ra, becsüljük, ezt követően pedig reményeink szerint mintegy **6000 fős településsel** kell számolnunk.

E viszonylag kedvező – sajnálatosan folyamatosan csökkenő – népesség szám mellett is meghatározónak kell tekinteni azt, hogy a gyermekkorúak aránya a népesség en belül biztosan nem növekszik, ugyanakkor viszont a 60 év feletti korosztály aránya – gyorsuló ütemben – növekedni fog.

Két irányból célszerű megközelíteni **népesség megtartó képesség erősítését**: egyrészt *a környezet minőségének javításával / természeti és technikai értelemben egyaránt /*, másrészt *új munkahelyek teremtésével*.

A munkahelyteremtés kulcskérdés. E tekintetben egyrészt ki kell használni azt, hogy a település kistérségi központ, másrészt az Önkormányzat számára rendelkezésre állnak olyan területek, ahol ipar telepítés valósulhat meg.

Mindemellett fontos feladat az “emberi tőkébe” való beruházás. Az oktatás, kultúra feltételeinek (személyi-tárgyi) egyre növekvő színvonala biztosít humán tőkét a fenti célok hosszú távú megvalósításához. A város önkormányzati intézményeiben egyéb gazdasági és civil szervezeteiben dolgozók szürke állománya az elsőrendű gazdaságfejlesztő elem.

Mezőkovácsháza, 2020. március ____.

Csepreghy Elemér
polgármester

**Mezőkovácsháza Város 2020-2023 közötti Gazdasági Programjának melléklete
Önkormányzat fejlesztési tervei és becsült forrásigénye a 2020-2023 közötti
tervezési időszakra**

s. sz.	Projekt megnevezése	Projekt tartalma	Becsült támogatási igény mFt
2020. év			
1.	Kerékpárút hálózat fejlesztése	Meglévő kerékpárút felújításának befejezése, két új kerékpárút szakasz építése	500
2.	Ipari terület fejlesztése	A Battonyai út. 2. sz. alatti és kapcsolódó területeken a teljes infrastrukturális felújítása megvalósítása, a Rózsa utcán burkolt út építése	450
3.	Inkubátorház kialakítása	Az ipari területen 1 db csarnok épület teljes felújítása, 6 db külső vállalkozás részére működési tér biztosítása	100
4.	Táncsics 38. Óvoda felújítása	Az óvoda külső, energetikai jellegű felújítása, fűtőkorszerűsítés, napelem telepítés.	50
5.	Napközi Konyha felújítása	A Napközi Konyha épületén nyílászáró csere, akadálymentesítés, villamos és fűtés korszerűsítés, eszközbeszerzés, belső felújítás.	50
6.	Napközi Konyha felújítása II.	Benyújtott TOP pályázat eredményessége esetén az épület hőszigetelése és szellőzőgépészetének felújítása	60
7.	Leromlott városi területek rehabilitációja	3 db önkormányzati lakás teljes felújítása, útalapok lezárása, közvilágítás fejlesztés, közösségi terek kialakítása	180
8.	Zöld város kialakítása	A városközpont megújítása, vásárcsarnok építése, zöldterületek rehabilitációja, út és térburkolatok felújítása, zöldítés	220
9.	Dózsa utca és egyéb útszakaszok felújítása	Dózsa utca teljes szakasza, Puskin u, Kalocsa Róza u, József Attila u, Hunyadi u, Nyírfa u szakaszainak felújítása	117
10.	Településfejlesztési koncepció elkészítése	A város fejlesztési terveinek megalkotása a vonatkozó jogszabályok szerint, mely az új rendezési terv alapját képezi	2
11.	Gyógyvíz minősítés	A gyógyvízzé minősítő okirat érvényességének meghosszabbítása	1
	2020 összesen:		1.730
2021. év			

s. sz.	Projekt megnevezése	Projekt tartalma	Becsült támogatási igény mFt
12.	Kalocsa Róza Művelődési Ház felújítása	A jelenlegi tervek átdolgozása, műszaki tartalom csökkentése, új közbeszerzés lefolytatása	60
13.	Tárház kiszolgáló út megépítése	Az ipari terület megközelítését a lakóterületek elkerülésével biztosító kiszolgáló út építése	130
14.	Útalapok pormentesítése	Meglévő útalapok ideiglenes lezárása vagy pályázat esetén végleges burkolattal történő ellátása	40
15.	Önkormányzati ingatlanok szennyvíz-hálózatra történő rákötése	Minden önkormányzati ingatlan csatorna ellátásának biztosítása pályázati forrásokból (pl. ipari terület, kemping, fürdő stb.)	0
16.	A Borostyán strandfürdő termálkútjának és gyógyvíz ellátó rendszerének korszerűsítése	Termálkút teljes mélységben történő felújítása, újra szűrőzése fúróberendezéssel, kútfej és vízkivétel korszerűsítése, termálvíz vezeték cseréje	30
17.	Köztemetőben vizesblokkok kialakítása	Mindkét köztemetőben korszerű, akadálymentesen is használható vizesblokkok kialakítása	12
18.	Fürdő gyermekmedence fűthetővé tétele	Hőcserélő beépítésével a gyermekmedence vizének fűtése	1
19.	Játszótér fejlesztés	A szabványos játszótér játszóeszközeinek gyarapítása, fásítás, árnyékolás, világítás megoldása	8
20.	Közlekedésfejlesztési Konceptió felülvizsgálata, elkészítése	A koncepció teljes felülvizsgálata, új koncepció megalkotása	0
21.	Városrendezési tervek elkészítése	A város komplett rendezési terveinek elkészítése a jogszabályi előírásoknak megfelelően	10
22.	Fürdő további fejlesztés előkészítése	A fürdő teljes szezonos működésének megtervezése, stratégia kidolgozása	2
	2021. összesen:		293
2022. év			
23.	Fürdő és Kemping fejlesztése	Fürdőben öltöző és vizesblokk, kiszolgáló helyiségek építése; Kemping felszereltség javítása, szálláshelyek bővítése, szolgáltatási színvonal emelése	300
24.	Korszerű közigazgatás – Polgármesteri Hivatal épületének infrastrukturális felújítása, szolgáltatási színvonal növelése, Informatikai fejlesztések	A Polgármesteri Hivatal teljes elektromos hálózatának felújítása, számítástechnikai rendszer teljes korszerűsítése, kistérségi konferenciaterem kialakítása	70

s. sz.	Projekt megnevezése	Projekt tartalma	Becsült támogatási igény mFt
25.	Kegyeleti park rendezése	A park rendezése, látogathatóvá tétele, gondozott fenntartása, kripták felújítása	40
26.	Szabványos tornacsarnok építése	A Csanád Vezér Általános Iskolánál szabványos, min. 450 m ² alapterületű tornacsarnok építése állami forrásból	0
27.	Településmarketing stratégia kidolgozása	A város bemutatására és ismertségének növelésére irányuló marketing tevékenységek elvégzése	5
28.	Teljes szennyvíz ellátás előkészítése tervezés, pályáztatás	A teljes Mezőkovácsházi és Végegyházi szennyvíz agglomeráció hiányzó csatorna szakaszainak tervezése, engedélyeztetése, pályáztatása	10
29.	Kegyeleti közszolgáltatás színvonalának emelése	Települési ravatalozók külső-belső felújítása, központi terek fejlesztése, zöldítés folytatása, kerítések létesítése, felújítása	100
30.	Szociális ellátás fejlesztése I.	Szociális alapszolgáltatás keretében speciális szükségletű személyek nappali ellátásának biztosítása	300
	2022. összesen:		825
2023. év			
31.	Kulturális és szabadidős tevékenységek közösségi terének biztosítása	Fürdő melletti Ifjúsági tábor rehabilitációja, épületek és zöldterületek felújítása, programok, táborok szervezése	200
32.	Egészséges életmód és sportolás feltételeinek biztosítása	Sportpálya rehabilitációja. Lelátó, kerítés, futópálya, füves pályák, aszfalt pálya, térburkolatok felújítása, akadálymentes kialakítás, eszközbeszerzés.	300
33.	Szociális ellátás fejlesztése II.	Új épület megépítésével bentlakásos szociális funkció ellátásának biztosítása. 20 férőhelyes bentlakásos ellátás létrehozása.	400
34.	Körforgalom építése	Árpád - Alkotmány utcák kereszteződésében körforgalmi csomópont megépítése	400
35.	Kerékpárút hálózat külterületi fejlesztése	Végegyháza - Mezőhegyes; Horgásztó; 67 major kerékpáros elérhetősége	400
	2023. összesen:		1.700
2024. és azt követő években:			

s. sz.	Projekt megnevezése	Projekt tartalma	Becsült támogatási igény mFt
36.	Teljes szennyvíz csatornázottság biztosítása a szennyvíz agglomeráció területén	Vásárhelyi utcában a szennyvízcsatorna kiépítése Végegyháza bevonásával, közös pályázat keretében	100
37.	Szennyvíz tisztítótelep korszerűsítése	A telep felújítása, automatizálása, napelemes rendszer telepítése, üzemeltetési költségek csökkentése	500
38.	Járási tanuszoda megépítése	Szabványos tanuszoda megépítése az alapfokú oktatásban részt vevők kötelező úszásoktatásának biztosítására állami forrásból	0
39.	Borostyán Strandfürdő egészségturisztikai fejlesztése, egész szezonos működés kidolgozása	A fürdő infrastrukturális fejlesztése, orvosi szakellátó intézményre építve egészségturizmus kialakítása. Ennek érdekében a fürdő kihasználtságának bővítése, egész éves használata, gyógymedence korszerűsítése, medencék fedetté tétele, gyógykezelésekre alkalmas tér kialakítása, szociális blokkok kialakítása, szállító kisbusz vásárlása. Bevételek növekedése, új munkaerők igénybevétele, turizmus növekedése, városkép megjelenés javítása.	250
40.	Korszerű közigazgatás - Önkormányzati térinformatikai rendszer kialakítása, működtetése	A település teljes közigazgatási területének digitális feldolgozása, közműnyilvántartás és rendezési terv feltöltése, adatbázisok kialakítása, számítógépes fejlesztések, adatbázisok nyilvános megjelenítése	50
41.	Ökofolyosó kialakítása a Száraz-ér mentén	Őshonos növény és álltafajok telepítése, túraútvonal és pihenőhelyek kialakítása	300
	Szociális ellátás fejlesztése III.	Gyermekek / Családok Átmeneti Otthonának kialakítása (A Mezőkovácsházai Járás valamennyi települését érintené a fejlesztés)	400
	2024. után összesen:		1600
	2020-2024 között folyamatosan ellátandó feladatokra	Évente biztosítandó forrás 50 mFt	250
	Összesen:		6.398